

Eindrapport Stek Harelbeke

Een terugblik op buurtopbouwwerk 2013 - 2022

Colofon

Publicatiedatum

19 december 2022

Auteur

Katrien Laga – opbouwwerker project Stek Harelbeke

Irene Kooperberg – teamverantwoordelijke sociale bescherming

Contact

Katrien Laga, Opbouwwerker

E katrien.laga@saamo.be

M 0477 70 66 20

Irene Kooperberg, teamverantwoordelijke

E irene.kooperberg@saamo.be

M 0474 91 96 27

SAAMO West-Vlaanderen

Katelijnestraat 27B

8000 Brugge

T +32 (0)50 39 37 71

E info.west-vlaanderen@saamo.be

www.saamo.be/west-vlaanderen

—

Ondernemingsnummer BE0429.735.932

RPR Gent, afdeling Brugge

Partners

Huis van Welzijn Harelbeke

Stad Harelbeke

Inhoud

Inhoud	3
1. Introductie	4
2. Inleiding	5
2.1. Een terugblik op buurtopbouwwerk 2013 – 2019	5
2.2. Situering en doelstellingen huidig project	8
2.3. Lokaal proactief kader	8
2.4. Praktijkmodel De Stek	10
2.5. Outreachend werken	13

3. Werkingsgebied in kaart	18
3.1. Steunpunt Data en Analyse	18
3.2. Kansarmoedeatlas	20
3.3. Provincie in Cijfers	22

4. Implementatie van praktijkmodel De Stek in Harelbeke	24
4.1. Functies	24
— Ontmoeten	24
— Leren	27
— Verwijzen	29
— Politiseren	32
4.2. Randvoorwaarden	34
— Toegankelijk	34
— Samenwerken	35
— Participatie	36
— Autonomie	37
4.3. Outreachend aan de slag	38

5. Aanbevelingen	41
6. Tot slot	45

1. Introductie

SAAMO West-Vlaanderen is sinds 2013 actief in Harelbeke als partner van Stad Harelbeke en Huis van Welzijn bij de implementatie van verschillende projecten. Het buurtopbouwwerk heeft als doel de volwaardige maatschappelijke participatie van kwetsbare doelgroepen in de centrumwijk van Harelbeke aan te pakken. Hieruit zijn verschillende waardevolle initiatieven gegroeid die tot op de dag van vandaag kwetsbare inwoners van Harelbeke aantrekken, zoals het Naaiatelier, de Sociale kruidenier, Soep met babbels en de ontmoetingsmomenten in GS9, de Opstap wandeling, initiatieven op vlak van vrijetijdsparticipatie, ...

Sinds 2020 is de buurtgerichte werking in het centrum geëvolueerd naar een werking op basis van de principes van praktijkmodel De Stek en werden de principes van outreachend werken geïmplementeerd in de buurtwerking.

In dit rapport kijken we terug op 9 jaar samenwerking, evalueren we het project na bijna 3 jaar werken volgens praktijkmodel De Stek en sluiten we af met een aantal aanbevelingen op basis van deze ervaringen.

Het rapport is als volgt opgebouwd: na een korte terugblik op de periode 2013 tot 2019 volgt een algemene inleiding en een kadering van praktijkmodel De Stek en de principes van outreachend werken die als handvat hebben gediend bij de implementatie van de laatste projectfase. Aan de hand van de functies en randvoorwaarden van praktijkmodel De Stek belichten we de verschillende activiteiten en aspecten van de huidige werking in Harelbeke en doen we een aantal aanbevelingen op basis van de evaluatie van drie jaar samenwerking binnen het Stek-kader.

Katrien Laga
Irene Kooperberg
SAAMO West-Vlaanderen

2. Inleiding

2.1. Een terugblik op buurtopbouwwerk 2013 – 2019

In **2012** werd een verkennend onderzoek uitgevoerd in Harelbeke. SAAMO West-Vlaanderen, toen nog Samenlevingsopbouw, peilde bij sociale diensten en organisaties naar hun visie en kijk ten aanzien van buurtgericht werken. Het Steunpunt Sociale Planning van de Provincie West-Vlaanderen voerde een objectieve omgevingsanalyse uit en bracht de diverse wijken in Harelbeke cijfermatig in kaart. Uit de cijfers kwamen de wijken Centrum en Zandberg en ook Hulste naar voor als aandachtsgebieden. Stad en OCMW Harelbeke kozen er in 2013 voor om prioriteit te geven aan de wijk Centrum en de opdracht van het buurtwerk te heroriënteren in nauwe samenwerking met SAAMO.

Stad en OCMW Harelbeke beslisten op basis van de resultaten van het verkennend onderzoek samen met SAAMO werk te maken van een **integrale en wijkgerichte aanpak voor deze kwetsbare buurt met expliciete aandacht voor de meest kwetsbare groepen** die in de centrumwijk wonen, toen omschreven als: de cliënten van de sociale kruidenier en sociale dienst OCMW, gezinnen met een migratieachtergrond, gezinnen in een kwetsbare situatie en huurders in een precaire woonsituatie. De voornaamste opportuniteiten hierbij waren:

- o de omschakeling van voedselbank naar sociale kruidenier waarbij de werking op een participatieve manier werd uitgewerkt op maat van de gebruikers
- o parallelle ontwikkeling van toekenning middelen en uitbouw integratiebeleid vanuit stadsbestuur

Dit 3 jaar durende project, **2013- 2016**, resulteerde in actiegerichte samenwerking waarbij diverse vernieuwende initiatieven gezamenlijk werden besproken, uitgewerkt en bijgestuurd. Nieuwe initiatieven zoals de uitbouw van het onthaalmoment bij de sociale kruidenier, de breiclub, de praatnamiddag voor anderstalige vrouwen uit de buurt als voorloper van de praattafels en het naaiatelier werden entingspunten om een netwerk van kwetsbare bewoners op te bouwen en initiatieven te ontwikkelen die tegemoetkomen aan specifieke noden. Ook werd er sterk ingezet op verkenning op vlak van kinderarmoede en bereik van (eenouder)gezinnen uit de buurt.

In **2016** beslisten Stad Harelbeke en SAAMO West-Vlaanderen hun samenwerking te verlengen tot 2019 om verder in te kunnen blijven zetten op de wijk Centrum.

Dit werd gedaan op basis van **4 speerpunten**, beschreven in de evaluatienota van 2016, gebaseerd op 3 jaar inzet in Harelbeke en op het praktijkkader 'Aandachtsgebieden versterken' (Samenlevingsopbouw Vlaanderen, 2016) als theoretische omkadering:

1) Ontwikkelen van laagdrempelige initiatieven en ontmoetingskansen op verschillende plekken in de buurt voor bewoners in maatschappelijk kwetsbare positie.

- **Vaststelling:** nood aan ontmoeting is een basisbehoefte voor ieder mens. Mensen in kwetsbare posities hebben vaak een heel beperkt netwerk wat leidt tot isolement, twijfels... We willen mensen ondersteunen om elkaar te ontmoeten zodat ze meer kansen krijgen om op verhaal te komen en (h)erkenning te krijgen.

2) Het aanbod aan hulp- en dienstverlening toegankelijk(er) maken voor mensen in maatschappelijk kwetsbare positie.

- **Vaststelling:** kwetsbare mensen vinden niet automatisch de weg naar het bestaande aanbod. Hiertoe zijn er vaak psychologische, financiële of praktische drempels (taal, kinderopvang ...) of ze kennen het aanbod niet. Mits minimale ondersteuning kunnen er meerdere drempels weggewerkt worden.

3) **Stem geven aan ervaringen en erkennen van kwaliteiten van mensen in maatschappelijk kwetsbare positie bij de ontwikkeling van lokale initiatieven en het lokaal armoedebeleid**

- **Vaststelling:** vaak wordt bij mensen in armoede enkel het probleem gezien en blijven talenten en ervaringen ondergesneeuwd door de dagelijkse besommeringen. Hun talenten en ervaringen kunnen echter heel waardevol zijn voor het ondersteunen van initiatieven of het verbeteren en afstemmen van de dienstverlening. Inzicht krijgen in eigen kunnen en interesses vergroten, vertrouwen opbouwen en vanuit deze onderbenutte ervaring ook mensen de kans bieden om deze in te zetten voor anderen.

4) **Ondersteunen van een duurzame en integrale samenwerking en visieontwikkeling tussen OCMW, stad en lokale diensten en organisaties omtrent het wijkgericht werken aan armoede en het lokaal armoedebeleid.**

- **Vaststelling:** wijkgericht werken is een werk van lange adem en vele handen. Tevens is de samenleving dynamisch in beweging. Vinger aan de pols houden (pro-actief), samen overleggen over reële kwesties en de handen in elkaar slaan voor concrete acties is een must. Visieontwikkeling over het leven in armoede en samenleven in diversiteit krijgt daardoor een duurzame en concrete aanpak.

De **belangrijkste conclusies uit de eindnota van het project in 2019** waren als volgt:

• **Locatie**

We werken nog steeds in de 'juiste buurt'. In de centrumwijk is er een concentratie van gezinnen en bewoners die een verhoogd risico hebben op het leven in een kwetsbare situatie. SAAMO gaat heel gericht op zoek naar deze mensen en gezinnen. Een belangrijk aandachtspunt zijn de gezinnen die nog op geen enkele manier een link hebben met professionele hulp- of dienstverlening. We ondersteunen mensen in het uitbouwen van professionele en informele netwerken.

• **Registratie van hulpvragen en signalen uit werking en huisbezoeken**

SAAMO heeft een groot netwerk opgebouwd met mensen in kwetsbare situaties. Dit netwerk is belangrijk om nieuwe, betekenisvolle verbindingen te initiëren tussen buurtbewoners, maar ook tussen diensten, verenigingen en organisaties ...

De registratie zorgt voor een sterkere opvolging van vragen, signalen en knelpunten, zowel intern als in communicatie met diensten en verenigingen, overleggen, projectgroepen ...

• **Sociale Kruidenier**

De sociale kruidenier is een belangrijke vindplaats om contact te maken met cliënten sociale dienst met de nodige tijd en ruimte om informatie te geven. Het is daarnaast ook een belangrijke plaats voor doorverwijzing en toeleiding.

In eerste fase van het project zette SAAMO mee in op de omschakeling van voedselbank naar sociale kruidenier. In de tweede projectperiode ging de focus naar de gebruikersparticipatie en het ontwikkelen van nieuwe initiatieven om informele en professionele netwerken te verruimen en mensen te laten kennismaken met de ruimere hulp- en dienstverlening in Harelbeke. (cf. koppeling ontmoetingshuis GS9, zie verder)

In functie van de verduurzaming werking van de sociale kruidenier is het belangrijk om te komen tot een conceptnota met duidelijke taakafspraken met de betrokken partners, zowel professionele inzet als vrijwilligers.

- **Ontmoetingshuis GS9**

Vanuit team projecten Huis van Welzijn is er gezamenlijke denkoefening over rol en de invulling van GS9. GS9 als antenne van Huis van Welzijn. De focus zal gaan naar het bereiken van volwassenen, alleenstaanden ... in kader van ontmoeting, groepswerk. Het aanbod zal tot stand komen i.s.m. diverse partners. SAAMO brengt in dit proces de ervaringen, drempels en inzichten vanuit onze individuele contacten met de doelgroep en de focusgroep in.

- **BS9 i.s.m. Huis van het Kind**

In 2018 werd er gestart met een laagdrempelig proefaanbod van activiteiten in de schoolvakanties voor ouders en hun kinderen. Dit laagdrempelig aanbod toont mooi de sterkte van een niet stigmatiserende insteek zoals vrije tijd. Mensen komen er ongedwongen samen, vaak een diverse groep aan mensen die elkaar spontaan misschien niet zo snel zouden ontmoeten of kruisen in de buurt. Via deze activiteit kunnen we heel wat linken maken met lokale diensten zoals de jeugddienst, sportdienst, speelspook & fietsbieb Jongerenzorg, UiTPAS ... Vanuit deze try-out wil SAAMO verdere mogelijkheden verkennen voor een aanbod in kader van thema's vrije tijd, gezin en opvoeding & kinderarmoede. Hierbij willen we de link maken met de ontwikkeling van het Huis van het Kind Harelbeke met oog op o.m. ontmoeting en nieuwe partnerschappen.

- **Naaiatelier**

Het naaiatelier kent een goed evenwicht in deelname vanuit diverse kwetsbare groepen, met een goede dynamiek op vlak van in- en doorstroom. Bij heel wat nieuwe deelnemers krijgen we te horen 'spijtig dat ik dit nog niet eerder kende', 'heel mooi initiatief die mijn blik verruimt' ...

Het naaiatelier zet ook mee zijn schouders onder het Repair café in Harelbeke. Dit initiatief kent na 5 edities een mooie evolutie in aanpak en evaluatie. De toekomst biedt ook nog verder groeiperspectief op vlak van specialisaties, workshops vanuit ideeën en talenten, try-out naar locatie en partners... Het naaiatelier is dus geen gesloten aanbod maar een middel om nog meer positieve verbindingen te leggen in Harelbeke.

- **Verbindende buurtinitiatieven in de openbare ruimte (outreach)**

SAAMO wil inzetten op nieuwe verbindingen voor de kwetsbare doelgroepen en gaat hiervoor ook gerichte samenwerkingen aan met heel diverse partners in Harelbeke. Dit kan gaan om nieuwe initiatieven of het inbrengen van onze expertise vanuit kwetsbare groepen binnen bestaande initiatieven.

- **Wonen**

SAAMO zet vanuit hulpvragen en signalen in op doorverwijzing en toeleiding naar diensten Woonwjs, Woonclub, Huurdersbond ... Op heden is er verder geen concrete projectinzet op dit thema. We houden wel ogen en oren mee open om waar mogelijk linken te maken met deelprojecten zoals RenBen en rollend fonds (*vanuit SAAMO ook inzet in andere instituten en heel wat expertise in de sector*).

2.2. Situering en doelstellingen huidig project

De conclusies uit de eindnota van 2019 toonden aan dat er nog steeds opportuniteiten waren om verder in te zetten op de 4 speerpunten die bepaald werden in 2016.

Voorheen was het praktijkkader 'Werken aan aandachtsgebieden' onze leidraad in dit project, sinds 2020 wordt praktijkmodel De Stek, onderdeel van het in 2014 gepubliceerde Lokaal Proactief Kader, in Harelbeke geïmplementeerd. Het nieuw ontwikkelde praktijkmodel De Stek werd gekozen als instrument om de bestaande werkingen in Harelbeke en GS9 verder te verdiepen en uit te breiden aan de hand van 4 functies en 4 randvoorwaarden.

Huis van Welzijn neemt de regierol op in het kader van het geïntegreerd breed onthaal (GBO). Ook de methodiek 'outreaching werken in de buurt' werd ingezet om nieuwe doelgroepen te bereiken. Het buurtopbouwwerk werd geïntegreerd binnen deze visie en doelgroepenwerking van Huis van Welzijn.

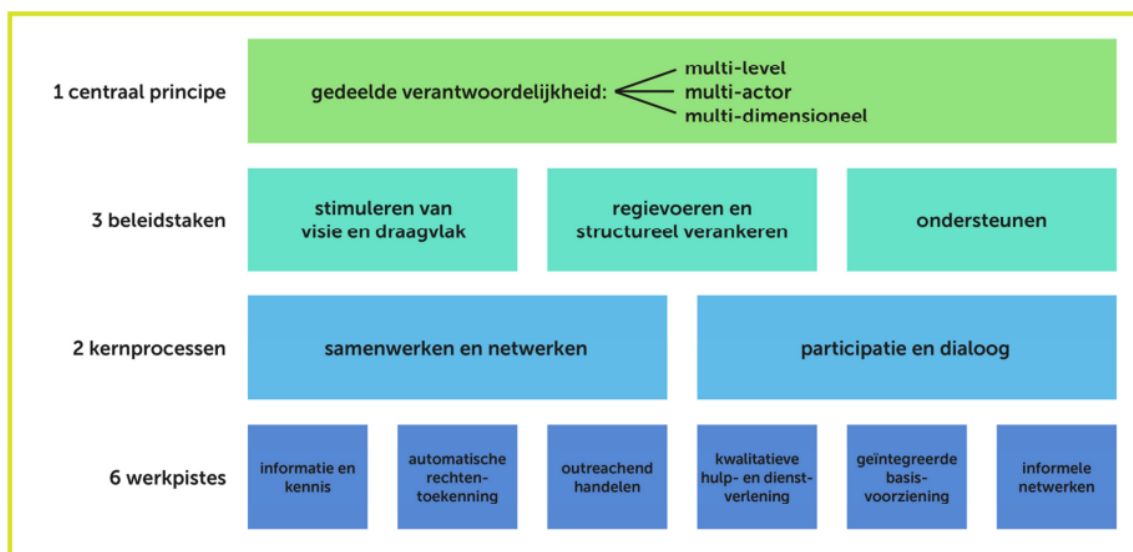

2.3. Lokaal proactief kader

Lokaal Proactief Kader:

[Lokaal proactief kader - SAAMO](#)

SAAMO ontwikkelde mee het Lokaal Proactief Kader (2014) dat kapstokken biedt voor lokaal proactief handelen in de strijd tegen onderbescherming. Onderbescherming wordt als volgt gedefinieerd: "onderbescherming heeft betrekking op iedere situatie waarin een persoon zich bevindt die – ongeacht de oorzaak – niet het voordeel geniet van een publiek aanbod van rechten en diensten waarop hij aanspraak zou kunnen maken" (Lokaal Proactief Kader, Samenlevingsopbouw, 2014). Proactief handelen wordt als een belangrijke oplossing naar voren geschoven om onderbescherming aan te pakken zodat iedere burger van zijn rechten gebruik kan maken. Het initiatief hiervoor ligt hierbij bij de dienstverlener, niet bij de burger zelf. Om het Lokaal Proactief Kader te implementeren moet voldaan worden aan een aantal voorwaarden worden voldaan (zie afbeelding).

Bron: Lokaal Proactief Kader, Samenlevingsopbouw, 2014

Het Lokaal Proactief Kader gaat uit van het principe van **gedeelde verantwoordelijkheid**. Dit betekent dat verschillende instanties en organisaties op meerdere beleidsniveaus een rol spelen in het tegengaan van onderbescherming (Lokaal Proactief Kader, Samenlevingsopbouw, 2014). Naast deze partijen wordt ook ruimer gekeken naar bijvoorbeeld informele netwerken die mensen in een kwetsbare positie kunnen omringen en versterken, zoals burens, familie, hulp aan huis en dergelijke. Een integrale en inclusieve aanpak op diverse domeinen is noodzakelijk opdat mensen in onderbescherming van hun grondrechten gebruik kunnen maken.

Na het maken van de keuze om proactief handelend te gaan werken moeten **3 beleidstaken** in de werking worden ingebed, namelijk: stimuleren van visie en draagvlak, regievoeren en structureel verankeren en ondersteunen. Het proces start met visie; iedereen in de organisatie moet proactief handelen omarmen en dit bewust toepassen in alle acties en dienstverlening. Regievoering en coördinatie is de volgende stap en gaat over de samenwerkingsverbanden met andere organisaties en diensten die voortvloeien uit de nieuwe manier van werken. Daarnaast wordt proactief handelen structureel verankerd in meerjarenplannen en wet- en regelgeving, zowel op lokaal als bovenlokaal niveau. Omdat proactief handelen een andere manier van werken en organiseren vereist is het belangrijk om dit proces voldoende te ondersteunen, bijvoorbeeld door het organiseren van vorming en uitwisseling over goede praktijken en bruikbare instrumenten die kunnen inspireren en motiveren.

Proactief handelen bestaat verder uit **2 kernprocessen**, namelijk: samenwerken en netwerken en participatie en dialoog. Mensen in onderbescherming zijn vaak niet of moeilijk zichtbaar. Het is daarom zeer belangrijk dat er op lokaal niveau een netwerk wordt uitgebouwd en wordt samengewerkt met organisaties en sleutelfiguren die bruggen kunnen slaan en deze mensen in beeld kunnen brengen. Daarnaast is de participatie van en dialoog met mensen in een kwetsbare positie cruciaal om te komen tot een aanpak op hun maat zodat acties ter bestrijding van onderbescherming het juiste doel bereiken.

Op operationeel niveau is er sprake van een **zestal werkpostes** waarop ingezet wordt om onderbescherming te bestrijden. Het praktijkmodel De Stek is de concrete uitwerking van de werkposte 'geïntegreerde basisvoorziening' uit dit kader. Daarnaast is in Harelbeke specifiek ingezet op de werkposte outreachend handelen.

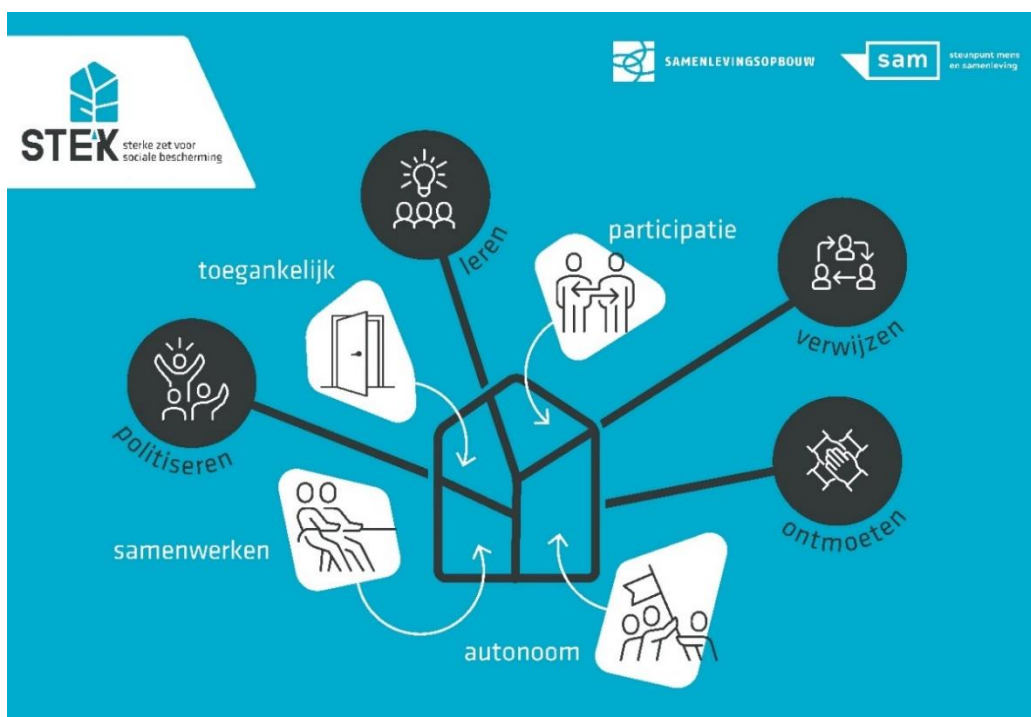
2.4. Praktijkmodel De Stek

Brochure De Stek:

[SAM111 deSTEK digipub-DEF 2021.pdf \(saamo.be\)](#)

Praktijkmodel 'de Stek' werd ontwikkeld om sociale bescherming te bevorderen van mensen in een maatschappelijke kwetsbare positie. De Stek is altijd een samenwerking tussen organisaties en vertrekt vanuit een gedeelde visie op sociale bescherming en onderbescherming. Een Stek start niet zomaar, een analyse van het werkingsgebied (gebiedsanalyse en probleem-, situatie- en positieanalyse) is heel belangrijk om een beeld te krijgen van de noden, aanwezige organisaties en voorzieningen, sleutelfiguren, doelgroepen en dergelijke.

In Harelbeke werken we al jaren samen met het Huis van Welzijn en was het een logische volgende stap om het Praktijkmodel De Stek in te zetten als kader. De Stek sluit mooi aan bij de uitwerking van het GBO waar Harelbeke sterk op inzet en vanwege de plaats die outreachend werken in het kader inneemt.

Bron: SAM vzw, praktijkmodel De Stek

Wat houden de vier functies en vier randvoorwaarden van De Stek concreet in?

4 functies

Ontmoeten

- De STEK zet in op sterke sociale netwerken. In de STEK leren bezoekers nieuwe mensen kennen. Zo verruimen ze hun netwerk en staan ze sterker om zelf hun weg te vinden en hun problemen aan te pakken.
- Een sterker sociaal netwerk vergroot de individuele mogelijkheden voor informele hulp en de gezamenlijke belangenbehartiging voor meer en betere sociale bescherming. Het helpt mensen om hun rechten te doen gelden.
- Ontmoeten gaat niet altijd vanzelf. Soms hebben mensen een duwtje in de rug nodig. Sociaal werkers creëren een setting waarin mensen elkaar kunnen leren kennen, ook mensen met wie men op het eerste gezicht weinig gemeen heeft

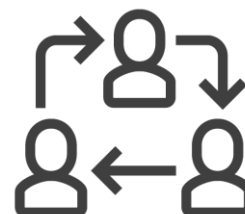
Leren

- De STEK is de ideale omgeving om te leren zonder aan strakke regels gebonden te zijn.
- Bezoekers verwerven er kennis en vaardigheden waardoor ze individueel en collectief beter gewapend zijn in de strijd voor meer sociale bescherming.

Verwijzen

- De STEK bereikt mensen bij wie ruis zit op de relatie met de individuele hulp- en dienstverlening.
- Een meerwaarde van de STEK is dat de sociaal werkers elkaars aanbod kennen en naar elkaar kunnen toeleiden op maat van de vragen en noden van de betrokkene.
- Voorwaarde is dat alle partners proactief en outreachend werken. Op die manier vinden de bezoekers de weg van het ene aanbod naar het andere. Wederkerigheid is belangrijk. Het is niet de bedoeling dat de ene partner louter de toeleider van de ander wordt.

Politiseren

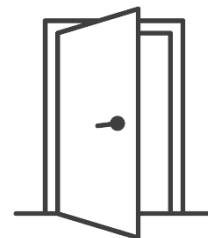
- In de STEK betekent 'politiseren' positie innemen tegen sociale uitsluiting en maatschappelijke achterstelling. Het is denken en handelen vanuit een streven naar een sociaal rechtvaardige en duurzame samenleving. Politiseren betekent ook kwesties van achterstelling en uitsluiting in het publieke debat brengen.
- De STEK informeert de bezoekers over hun recht op sociale bescherming en over mechanismen van sociale uitsluiting en maatschappelijke achterstelling. De bezoekers vergaren kennis over regelgeving, het hulp- en dienstverleningsaanbod, en de gevolgen van het gebrek aan sociale bescherming in hun concrete leefsituatie. Zij worden gestimuleerd om bij beleidsmakers te getuigen over hun ervaringen en om mee te werken aan beleidsaanbevelingen voor betere sociale bescherming.

4 randvoorwaarden

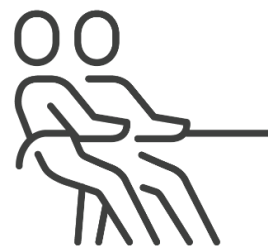
Toegankelijk

- De STEK heeft geen fysieke, financiële of culturele drempels. Iedereen kan er terecht, in eerste instantie de mensen die de betrokken STEK specifiek voor ogen heeft.
- Het ruim en divers aanbod is gratis of zeer betaalbaar, en op hun noden en wensen afgestemd.
- De werking is transparant. Het is duidelijk welke organisaties betrokken zijn en wat hun aanbod is.

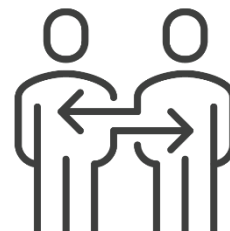
Samenwerken

- De strijd voor meer sociale bescherming is een gedeelde verantwoordelijkheid. Daarom is de STEK altijd een samenwerkingsverband.
- In en rond de STEK werken sociaal werkers van verschillende disciplines samen: hulpverleners, sociaal-cultureel werkers, jeugdwerkers, opbouwwerkers en andere. Ze werken in organisaties die elk vanuit hun deskundigheid een deel van de verantwoordelijkheid dragen, en een stuk van hun werking op de STEK enten. Elke organisatie heeft de opdracht om haar doelgroep te bereiken en een kwaliteitsvol aanbod te realiseren.

Participatie

- Bezoekers worden aangesproken op hun kwaliteiten en talenten
- Ze worden maximaal betrokken bij het beleid, de ontwikkeling van het aanbod, en de strategische keuzes van de STEK.
- De STEK biedt haar bezoekers verschillende mogelijkheden aan om te participeren, en informeert hen actief over de regelgeving en de beslissingsstructuren van de werking.

Autonoom

- Het partnerschap in de STEK moet zelf kunnen beslissen wat nodig is om de doelstellingen te realiseren. Het belang van mensen in maatschappelijk kwetsbare posities staat daarbij steeds voorop.
- Sociaal werkers worden geconfronteerd met diverse en complexe problemen bij bezoekers. Om met die realiteit om te gaan, moeten de werkers flexibel zijn en autonoom kunnen handelen. Autonoom handelen verwijst naar de mate waarin iemand vrij, onafhankelijk, en discreet zijn of haar job kan uitvoeren binnen de missie en de visie van de organisatie.

2.5. Outreachend werken

Boek Reach Out!: praktijkboek voor outreachend werken

<https://www.samvzw.be/publicaties/reach-out-praktijkboek-voor-outreachend-werken>

“Outreachend werken is een werkwijze, die uitgaat van een actieve benadering en gericht is op het bevorderen van welzijn. De werker vertrekt vanuit de participatieve basishouding en richt zich op kwetsbare doelgroepen die niet of ontoereikend bereikt worden door het huidige dienst-, hulp- en zorgverleningsaanbod. Dit door zich te begeven in hun leefwereld met erkenning van de daar geldende waarden en normen. Met outreachend werken streeft men naar een wederzijdse afstemming tussen de doelgroep, hun netwerk, het maatschappelijk aanbod en de ruimere samenleving.” (Dewaele, De Maeyer & Beelen, 2012).

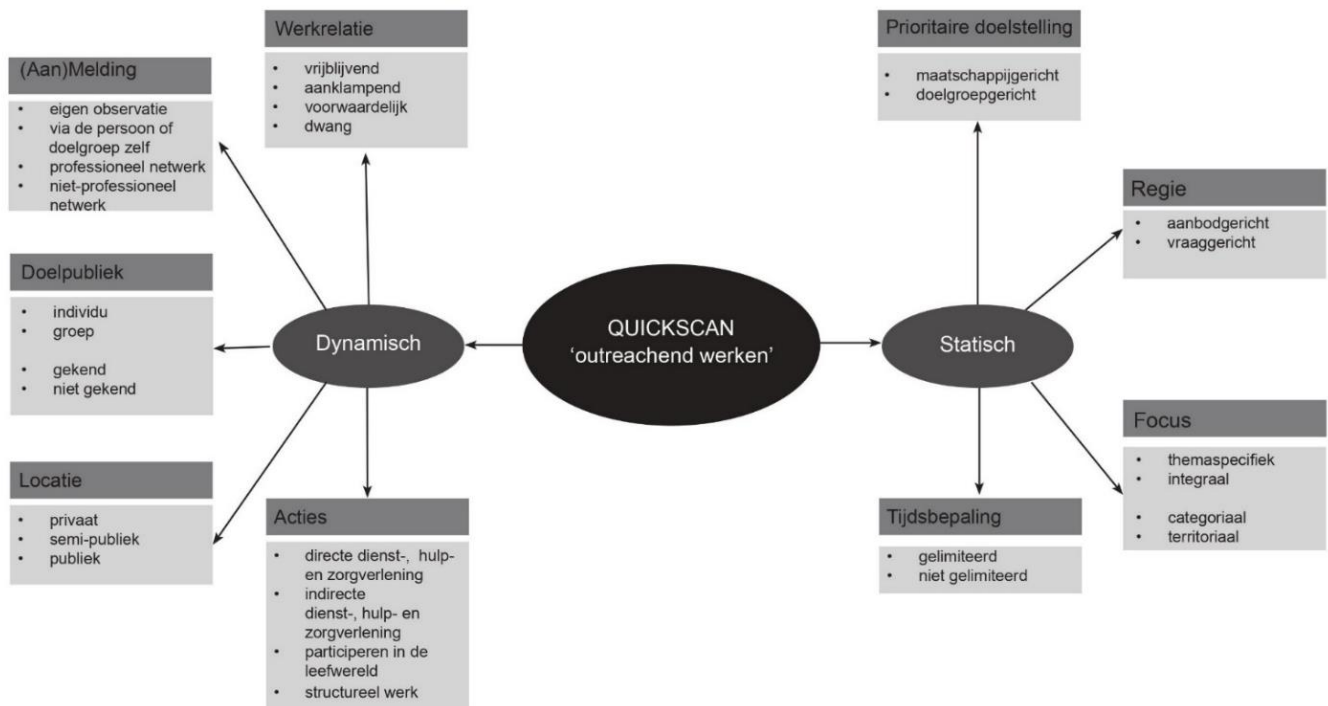
Outreachend werken is een belangrijke methodiek, met zijn wortels in het straathoekwerk, voor het bereiken van doelgroepen die niet direct bereikt worden via de reguliere kanalen. Deze methodiek wordt bewust in Harelbeke ingezet om activiteiten bekend te maken en informatie te verspreiden, juist naar deze zeer kwetsbare doelgroepen. De methodiek is toepasbaar in verschillende contexten, bijv. voor het doen van buurtonderzoek, op een laagdrempelige manier in gesprek te gaan met buurtbewoners in de thuissituatie, maar ook aanwezigheid van de opbouwwerker bij activiteiten van andere diensten en organisaties (kruisbestuiving). De basis van outreachend werken is de participatieve basishouding, bestaande uit 9 belangrijke houdingsaspecten die essentieel zijn voor het aangaan van een relatie met de doelgroep. Dit zijn echtheid (authenticiteit), betrokkenheid (empathie), gelijkwaardigheid, openheid, onvoorwaardelijkheid, positieve attitude, professionele nabijheid, betrouwbaarheid en respect.

Deze methodiek was nog essentiëler tijdens de coronacrisis, mensen zaten met vragen en konden hiervoor niet terecht bij de gebruikelijke hulpverlening zoals vakbonden, OCMW, CAW, We vingen in deze periode zeer veel signalen en hulpvragen op uit het veld en konden kort op de bal spelen en mensen verder helpen waar mogelijk. Ook waren de stoep- en wandelbezoeken voor veel kwetsbare mensen een verlichting van eenzaamheid en konden we een luisterend oor bieden aan degenen die het nodig hadden.

Quickscan ‘outreachend werken’

“Outreachend werken is geen nieuwe methodiek, maar het expertisecentrum outreachend werken (Reach Out!) deed uitgebreid onderzoek naar de toepassing hiervan in bestaande praktijken in het huidige werkveld. Ze voerden een quickscan uit aan de hand van een analyse van bestaande praktijken in het werkveld, interviews met outreach werkers, hun leidinggevend en hun cliënten, een online discussieforum en de feedback van werkers die deelnamen aan de Reach Out! basisvorming. Via deze quickscan willen we zicht krijgen op de verschillende invullingen van outreachend werken in de praktijk, om zo meer transparantie en duidelijkheid voor de werker en voor de organisatie te bewerkstelligen. Elke werker heeft specifieke ondersteuning nodig in het uitoefenen van zijn job. Het is belangrijk dat de organisatie bewust nadenkt over doelstellingen en over doelgroepen en de manier waarop ze te bereiken zijn. Welke ondersteuning is noodzakelijk? Wat zijn valkuilen voor de werker? Wat zijn de gevolgen voor de eigen dienst, organisatie of netwerk? De quickscan resulteerde in een kader bestaande uit negen parameters, waarop men zijn eigen project kan positioneren” (De Maeyer e.a., 2012).

Abbeelding: Quickscan 'outreaching werken' (De Maeyer e.a., 2012)

De Maeyer, Dewaele & Beelen, 2013

Vanuit GS9 stelden we de volgende **doelstellingen rond outreachend werken**:

- Aanbod GS9 bekend maken
- Vinger aan de pols houden bij inwoners over wat er bij hen leeft, inwoners een stem geven
- Vanuit de gesprekken willen we noden en behoeften van kwetsbare doelgroepen in kaart brengen, signalen bundelen
- Inwoners de weg wijzen naar de hulp of dienstverlening die ze nodig hebben

We toetsten onze aanpak af aan zowel praktijkmodel De Stek als de 5 dynamische en 4 statische parameters van de **Quickscan van De Maeyer, Dewaele en Beelen (2013)**. Hieronder volgt een korte beschrijving van de verschillende parameters zoals deze de afgelopen 3 jaar zijn toegepast in Harelbeke.

Parameter 1: Werkrelatie

De relatie tussen de werker en de cliënt kan zich op verschillende manieren manifesteren. Vrijblijvend (initiatief bij werker, de cliënt kiest zelf of er een relatie wordt aangegaan), aanklampend (de werker blijft op verschillende manieren en aanhoudend contact zoeken, ook al is hier niet direct vraag naar), voorwaardelijk (vrijwillige opstart van de werkrelatie, maar na opstart wel een stok achter de deur) of dwangmatig (ondersteuningsaanbod vanuit een wettelijk kader).

*Vanuit het buurtopbouwwerk in Harelbeke werd ervoor gekozen om **zowel aanklampend als vrijblijvend** contact te zoeken met buurtbewoners in de centrumwijk. Dit is belangrijk omdat we mensen in een kwetsbare positie die nog niet gekend of betrokken waren binnen het aanbod wilden bereiken. Er werd gebruik gemaakt van **diverse communicatiemiddelen** zoals telefonisch contact zoeken, sociale media, mensen spontaan aanspreken op straat en/of aanbellen bij huizen*

in verschillende straten met flyers en dergelijke. De mensen die bereikt werden, werden steeds opnieuw benaderd met het aanbod en konden de opbouwwerker ook telefonisch bereiken bij vragen.

Parameter 2: Aanmelding

Het leggen van contact met een persoon in een maatschappelijk kwetsbare positie kan op verschillende manieren gebeuren. De Quicksan maakt onderscheid tussen eigen observatie (door aanwezigheid in de leefwereld van de doelgroep), via de persoon of doelgroep zelf (de persoon of doelgroep neemt zelf initiatief om een hulpvraag te stellen, bijv. op het moment dat de werker op huisbezoek komt), professioneel netwerk (doorverwijzing via eigen of andere organisatie) of niet-professioneel netwerk (signalen vanuit het sociaal netwerk van de mensen of doelgroepen of uit de ruimere samenleving, bijv. wijkagent).

*In Harelbeke zijn diverse parameters van toepassing, we maakten in deze parameter **geen specifieke keuze voor één manier van aanmelding**. SAAMO is een organisatie met een zeer ruim netwerk van partners waarbij signalen en hulpvragen vanuit verschillende bronnen kunnen komen. Daarnaast treedt SAAMO zelf ook op als **doorverwijzer** vanuit de Stekprincipes.*

Parameter 3: Doelpubliek

Bij de parameter Doelpubliek wordt er op twee vlakken onderscheid gemaakt: individueel werken of werken in groep en doelgroep gekend of doelgroep niet gekend. Vanuit het opbouwwerk zetten we principieel in op **groepswork** voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie, maar er werd daarnaast ingezet op een **individuele benadering in de thuissituatie**.

*De insteek was niet individuele hulpverlening, dit is o.a. de opdracht van Huis van Welzijn, maar wel het **leggen van laagdrempelig contact** waarbij bijv. het activiteitenaanbod van GS9 en het naaiatelier en de aangeboden diensten en activiteiten van Stad Harelbeke dienden als instrumenten om mensen te benaderen. SAAMO wilde inzetten op de benadering van **zowel gekende mensen als nieuwe mensen**. We maakten hiervoor gebruik van een grote verscheidenheid aan vindplaatsen, waaronder de Sociale Kruidenier, praattaafel en schoolbabbels, ontmoeting welzijnsschakel de Spie ... De gekende mensen werden daarnaast **betrokken bij de invulling van het activiteitenaanbod** binnen GS9 om hen te bewegen te blijven komen naar het aanbod.*

Parameter 4: Locatie

Bij de parameter Locatie kan de keuze worden gemaakt om mensen privaat (in hun thuissituatie), semi-publiek (plaatsen die niet volledig openbaar zijn, maar wel toegankelijk voor de werker. Bijv. een medewerker van OCMW die op locatie gaat) of publiek (op straat, café, ...) te benaderen.

*In Harelbeke maakten we gebruik van een **combinatie van de verschillende locaties om een zo breed mogelijk publiek te kunnen bereiken**. De opbouwwerker is bijv. regelmatig bij mensen aan huis gegaan om hun noden in kaart te brengen en deed aan 'inreach' bij andere organisaties waar de doelgroep aanwezig was. Daarnaast was er in kader van laagdrempelige doorverwijzing en hulpverlening steeds een **maatschappelijk werker van Huis van Welzijn aanwezig in de werking** en is er een sterke samenwerking met de Sociale kruidenier waar de werking gevestigd is. De partners verwijzen naar elkaar door en houden elkaar op de hoogte van ontwikkelingen. Op die manier doen we aan kruisbestuiving en verkleinen we de kans dat kwetsbare mensen met een hulpvraag door de mazen van het net vallen.*

Parameter 5: Acties

Parameter 5 beslaat verschillende acties die je als outreachend werker kan ondernemen om zaken in beweging te zetten: directe hulp-, dienst- en zorgverlening, indirecte hulp-, dienst- en zorgverlening, participeren in de leefwereld en structureel werk. Als organisatie die zich bezighoudt met maatschappelijk opbouwwerk ondernemen wij acties op al deze domeinen en bakenen we deze af binnen de doelstellingen van ons intern meerjarenplan en de specifieke projectdoelstellingen.

Ook binnen de functies van praktijkmodel De Stek komen al deze acties naar voren. Het was dus logisch de link te leggen tussen beide instrumenten. Over de specifieke ondernomen acties volgt in het hoofdstuk "Implementatie van praktijkmodel de Stek in Harelbeke" meer.

Parameter 6: Prioritaire doelstelling

De parameter Prioritaire doelstelling gaat over het uiteindelijke effect dat outreachend werken beoogt te hebben. Dit kan maatschappijgericht (waarbij de nadruk ligt op het algemene goed van de wijk, buurt of ruimere samenleving) of doelgroepgericht zijn (waarbij de prioriteit ligt op de specifieke noden van een bepaalde doelgroep). SAAMO richt zich met zijn projecten principieel op het versterken van de doelgroep mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie maar wil daarnaast ook maatschappelijke veranderingen bewerkstelligen in het voordeel van de ruimere maatschappij.

*In Harelbeke hebben we een sterk **netwerk** uitgebouwd van **organisaties en diensten met verschillende expertises**, waardoor we op beide prioritaire doelstellingen hebben kunnen inzetten.*

Parameter 7: Regie

Outreachend werken heeft onder meer tot doel drempelverlagend te werken en het aanbod toegankelijker te maken voor de doelgroep. Deze parameter gaat over de manier waarop het aanbod ingevuld wordt en op basis waarvan dit bepaald wordt. Dit kan aanbodgericht (bestaand aanbod van een organisatie dichterbij de doelgroep brengen zonder input van betreffende doelgroep) of vraaggericht (aanbod komt tot stand in dialoog met de doelgroep) zijn. **Participatief werken is een belangrijke randvoorwaarde binnen de principes van praktijkmodel De Stek**, en er dan ook steeds getracht om het aanbod zoveel mogelijk te laten aansluiten bij de signalen en hulpvragen vanuit de doelgroep. Er wordt externe expertise ingezet binnen de werking (bijv. vorming) of doorverwezen naar een andere organisatie of dienst op het moment dat we niet tegemoet kunnen komen aan een hulpvraag maar er wel noden zijn.

Parameter 8: Focus

Er kan bij outreachend werken op verschillende manieren de focus gelegd worden. Dit kan zowel op inhoudelijk vlak als focus op prioritaire doelgroep. Bij een thema-specifieke manier van werken focust de werker zich op één specifiek thema waarmee hij samen met de doelgroep aan de slag gaat. De integrale benadering focust zich dan weer op het bredere plaatje; de werker probeert zicht te krijgen op de verschillende leefgebieden en de ondersteuningsbehoeften op deze gebieden. Op vlak van prioritaire doelgroep kan een werker kiezen voor een specifieke doelgroep (categoriaal) of op een specifieke regio of gebied (territoriaal).

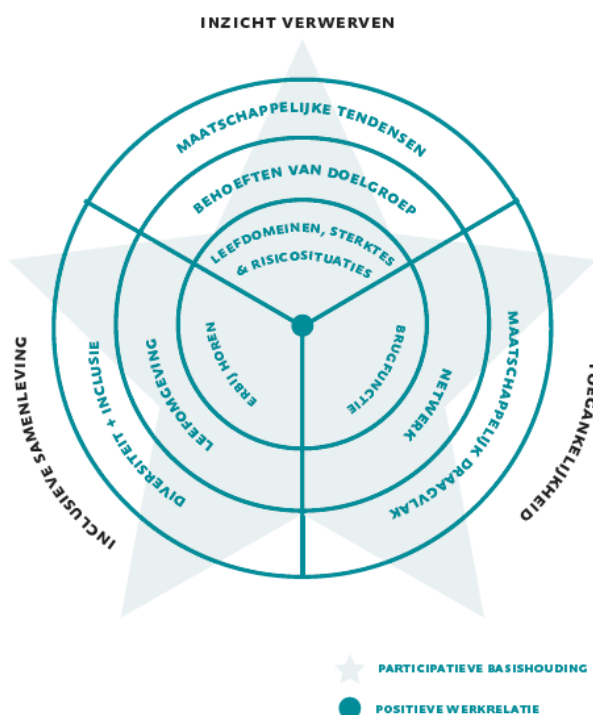
*In Harelbeke hebben we samen met onze partners gekozen voor **een territoriale benadering**, namelijk **de Centrumwijk**. De opbouwwerker van SAAMO houdt daarnaast nog rekening met de opdracht van de eigen organisatie, namelijk het bereiken en versterken van mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie. Inhoudelijk werd gekozen voor de **integrale benadering**.*

Parameter 9: Tijdsbepaling

Parameter 9 gaat over de tijd die je met je doelgroep mag doorbrengen, zowel qua duur van de ondersteuning als wat betreft de intensiteit. Dit is een complexe parameter omdat deze niet alleen ingevuld wordt op niveau van de doelgroep, maar ook op het niveau van de eigen organisatie. In theorie zou een werker minimaal 1 dag per week in het veld aanwezig moeten zijn om contacten te kunnen leggen en een vertrouwensband op te kunnen bouwen met personen die bereikt worden. In de praktijk blijkt hier vanuit organisaties vaak weinig tijd en ruimte voor te zijn ondanks voornemens om meer in te zetten op outreachend werken. In Harelbeke is zeker potentieel om een mooie outreachende werking uit te bouwen. Dit kan echter niet alleen afhangen van de inzet van de opbouwwerker, maar hangt ook af van de visie en potentiële inzet op outreachend werken binnen het bredere beleid van de Stad, bijv. maatschappelijk werkers van Huis van Welzijn die huisbezoeken doen en zo signalen en hulpvragen opvangen.

De Cirkel

Naast de Quickscan wordt in het boek Reach Out! gesproken over De Cirkel. Dit is een werkinstrument voor outreach werkers en hun organisaties om zicht te krijgen op de verschillende dimensies van outreachend werken en om te reflecteren op de eigen werking. “De cirkel dient echter niet als strakke afbakening van de methodiek of van de opdrachten van de werker. Het is in de eerste plaats een instrument om de eigen manier van werken en de werking van het outreach project binnen de ruimere organisatie te verkennen en te evalueren” (De Maeyer, Dewaele en Beelen, 2013). In de praktijk zal niet op alle niveaus van de cirkel worden ingezet, het zal vooral essentieel zijn dat de werker een sterk netwerk uitbouwt met verschillende hulp-, zorg- en dienstverleningsorganisaties.

Eerder werd gesproken over de **participatieve basishouding en de positieve werkrelatie als basisinstrument voor outreachend werken**. Naast

deze twee zaken is de Cirkel opgebouwd uit 3 verschillende cirkelniveaus en strategische

doelstellingen: microniveau (binnenste cirkel, niveau persoon en werker), mesoniveau (middelste cirkel, niveau persoonlijk en breder netwerk) en macroniveau (buitenste cirkel, niveau beleidsmakers en ruimere samenleving). De 3 strategische doelstellingen zijn: (1) inzicht verwerven; (2) streven naar een inclusieve samenleving; (3) bevorderen van de toegankelijkheid van de hulp-, zorg- en dienstverlening. Elke strategische doelstelling bevat op alle drie de niveaus (micro, meso, macro) een specifieke opdracht, een aantal operationele doelstellingen en een aantal mogelijke acties om deze te bewerkstelligen. Afhankelijk van het soort organisatie waarin een werker zich bevindt zal de focus meer of minder op bepaalde doelstellingen liggen, maar het is belangrijk dat de vertaalslag gemaakt kan worden naar het bredere plaatje. Meer details zijn terug te lezen in het boek Reach Out! (zie 'nuttige links' onderaan hoofdstuk).

Figuur 1 De Cirkel (Reach Out!, De Maeyer, Dewaele & Beelen, 2013)

3. Werkingsgebied in kaart

Sinds de start van het project in 2012 namen we op verschillende momenten de tijd om het werkingsgebied van de centrumwijk in kaart te brengen, dit zowel kwantitatief als kwalitatief. Aan de hand van cijfergegevens én een nauw contact met diensten en bewoners proberen we zo om periodiek een beeld te vormen van de kwetsbare groepen in de buurt en de kansen en valkuilen voor de buurtgerichte werking. In wat volgt schetsen we kort welke bronnen voor werden geraadpleegd voor de kwantitatieve analyse.

3.1. Steunpunt Data en Analyse

Voor de kwantitatieve analyses wordt SAAMO ondersteund door het Steunpunt Data en Analyse (vroeger: Steunpunt Sociale Planning). In 2012, 2014, 2017 en 2021 werd een omgevingsanalyse op wijkniveau opgemaakt. In deze omgevingsanalyse worden naast cijfers op wijkniveau ter vergelijking ook telkens cijfers voor Stad Harelbeke en Provincie West-Vlaanderen meegegeven.

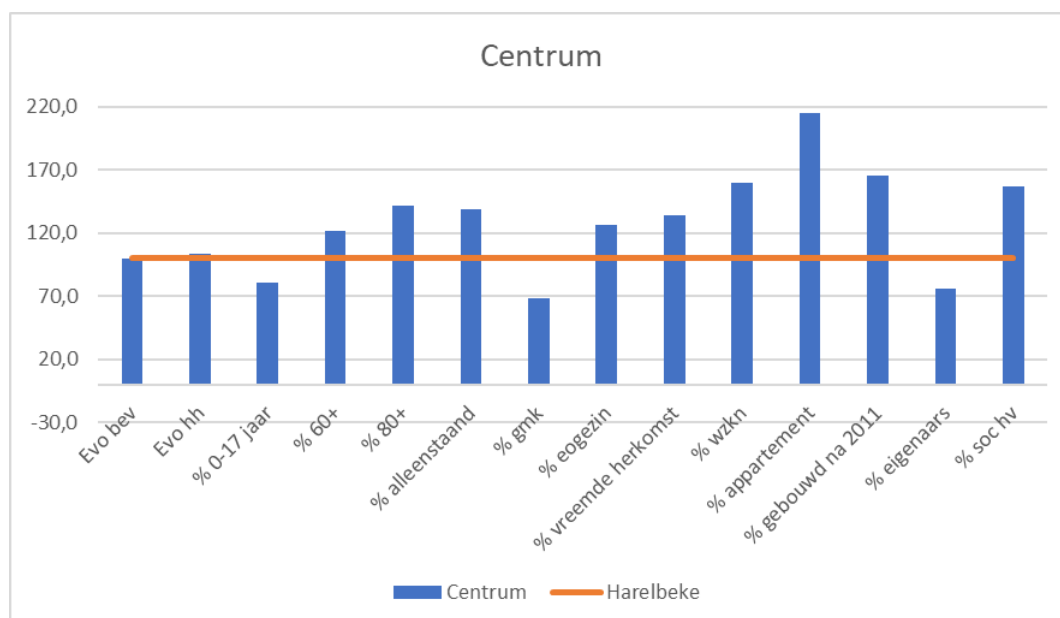
De analyses bestaan telkens uit zeven grote delen.

- Een eerste deel omvat **demografische gegevens**. Hierbij wordt dieper ingegaan op de kenmerken van de inwoners en van de huishoudens. Hier dient opgemerkt te worden dat bij de leeftijdscategorieën de personen in residentiële settings niet worden opgenomen (wordt vermeld wanneer van toepassing). Een residentiële setting zoals een woonzorgcentrum kan voor grote vertekeningen zorgen, waardoor deze geweerd worden uit de betreffende tabellen.
- Een tweede deel bekijkt de **financiële kenmerken** van de totale bevolking. Zowel de fiscale inkomens als de tegemoetkomingen worden hier opgenomen.
- Een derde deel omvat informatie omtrent **zorg**.
- Het vierde deel betreft informatie rond het aantal **werkzoekenden** en de belangrijkste kenmerken over de werkzoekenden in Harelbeke.
- In het vijfde deel wordt de **kinderopvang** in Harelbeke onder de loep genomen.
- Het zesde deel bekijkt de gegevens omtrent **onderwijs**. Deze informatie gaat over de schoolgaande kinderen die in Harelbeke wonen.
- Het zevende en voorlaatste deel omvat informatie omtrent **huisvesting**. Hier wordt niet enkel de globale huisvesting binnen Harelbeke bekeken, maar ook de sociale huisvesting.
- Het achtste en laatste deel geeft, ter wijze van samenvatting, een **wijkprofiel** weer. Elke wijk wordt grafisch voorgesteld en aan de hand van enkele indicatoren vergeleken met fusiegemeente Harelbeke.

Omgevingsanalyse wijken Harelbeke

Enkele cijfers en percentages van de Centrumwijk t.o.v. groot Harelbeke (2021)

Uitgebreid rapport te raadplegen op Teams

De wijk centrum kende tussen 2016-2021 een ongeveer **even grote bevolkingstoename** als gemiddeld in Harelbeke. Het **aantal huishoudens** nam er daarentegen wel meer toe (met 9,7%), wat een **grotere stijging** is dan gemiddeld in Harelbeke.

De bevolking in de wijk Centrum is duidelijk **ouder dan gemiddeld** in de gemeente: het **aandeel 0 tot 17-jarigen ligt duidelijk lager**, terwijl het **aandeel 60+ en 80+ een stuk hoger** ligt.

Het **aandeel alleenstaanden is een heel stuk hoger** in de wijk centrum (39,4% vs. 30,7%), met een duidelijk verschil in leeftijdscategorie 18-64 jaar (20,4% vs. 13,2%).

De wijk Centrum kent tot slot een **lager aandeel gezinnen met kinderen** (18,1% vs 26,6%), maar huisvest wel **meer eenoudergezinnen** dan algemeen in de gemeente (16,2% vs 12,8%).

Naar nationaliteit zien we een veel **hoger aandeel personen met een vreemde herkomst** in de wijk Centrum. Niet-Belgische herkomst (21,4% vs. 15,1%)

Ook het **aandeel werkzoekenden** ligt **opvallend hoger** in deze wijk (5,6% vs 3,5%).

Het **aandeel eigenaars** ligt **lager in de wijk centrum**, terwijl er **meer sociale woningen** te vinden zijn dan gemiddeld in Harelbeke. Hoger aandeel huurders in de Centrumwijk telt 37,2% vs. 23,2%.

De wijk Centrum kent een hoger aandeel personen met **verhoogde tegemoetkoming** (21,2% vs. 15%)

Tot slot nog aantal **cijfers onderwijs** van wijk centrum t.o.v. groot Harelbeke

SES-kenmerken	basisonderwijs	secundair
Laag opgeleide moeder	(34% vs 20,2%)	(32,3% vs 25,4%)
Schooltoelage	(34,8% vs 22,2%)	(44% vs 33%)
Thuis geen Nederlands	(29,7% vs 16,4%)	(24,8% vs 14,8%)

3.2. Kansarmoedeatlas

Binnen SAAMO en heel wat andere organisaties in het sociale werkveld, wordt de kansarmoedeatlas als referentie gebruikt om nieuwe projecten op te starten, beleid te bepalen ...

Aan de hand van 8 indicatoren binnen 4 dimensies (huishouden, herkomst, financiële kwetsbaarheid en gezondheid) worden de buurten in West-Vlaanderen geanalyseerd. Een kansarme buurt is een buurt waar er een cumulatie van kansarmoedeproblematieken voorkomt. Concreet betekent dit dat wanneer een buurt op 3 of 4 dimensies slecht scoort, de buurt bestempeld wordt als een kansarme buurt. Naast de vier dimensies wordt ook gefocust op de doelgroepen jongeren en ouderen.

De methodologie van het onderzoek wordt in detail geduid in de introductie van de kansarmoedeatlas en van elke gemeentelijke steekkaart die hieruit wordt opgemaakt.

De resultaten worden in 4 luiken onderverdeeld:

- De algemene kansarmoede-analyse
- De doelgroepenanalyse: kwetsbare jongeren en/of ouderen
- Evolutie doorheen de tijd
- De kansarme buurten in cijfers

Voor Harelbeke kwam in de atlas van 2021 deel van wijk Centrum als kansarme buurt naar voren:

Drempels overschreden: ja of nee

- Huishouden – ja
- Herkomst – ja
- Financiële kwetsbaarheid – ja
- Gezondheid – nee
- Kwetsbare jongeren – ja
- Kwetsbare ouderen – ja

Aantal buurten in Harelbeke waar drempelwaarden worden overschreden

- **Huishouden** (1 buurt, nl. kansarme buurt in wijk Centrum)
alleenstaanden, eenoudergezinnen, huurders 35-79 jaar
- **Herkomst** (10 buurten - in de wijken Centrum, Overleie, Arendswijk, Eiland, Zandberg en Hulste)
niet EU-herkomst, lln. geen Nederlands thuis
- **Financiële kwetsbaarheid** (1 buurt, nl. kansarme buurt in wijk Centrum)
o.a verhoogde tegemoetkoming
- **Gezondheid** (1 buurt, in de wijk Centrum, niet deel kansarme buurt)
- **Kwetsbare ouderen** (1 buurt, nl. kansarme buurt in wijk Centrum)
- **Kwetsbare jongeren** (5 buurten – in de wijken Centrum, Overleie, Eiland en grens Centrum-Zandberg)

Cijfers Kansarme buurt (deel van wijk Centrum)

Aantal gezinnen	Aantal inwoners	Aantal alleenstaanden	Aantal eenoudergezinnen	Aantal pers niet-EU herkomst
836	1610	409	21	227

Aantal 65-plussers	Aantal gescheiden 65+
578	47

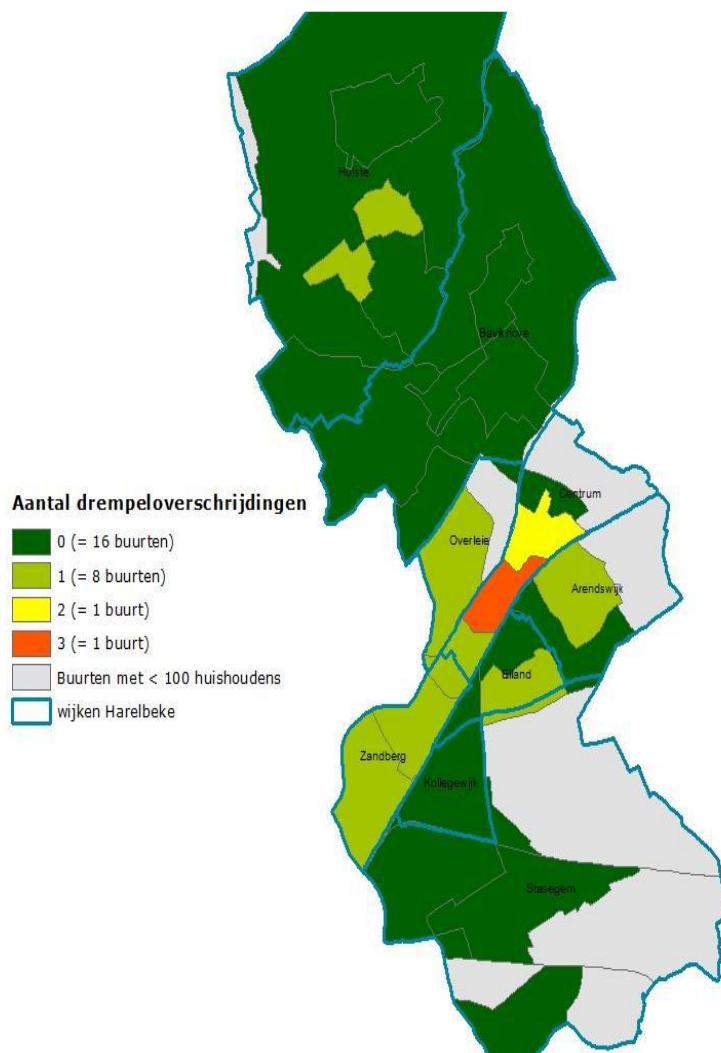
Aantal huurders 35-79 jaar	Wooninstabiliteit 65+	Aantal huurders 65+
263	23	177

Aantal personen voorkeursregeling ziekteverzekering	Aandeel geen tandartsbezoek
490	25,8%

Aantal 0- tot 19-jarigen	Aantal leerlingen	Aantal kinderen met werkzoekende ouder(s)
201	152	12

LIn basis geen Ned thuis	LIn sec geen Ned thuis	Aantal lIn lager met schoolse vertraging	Aantal lIn sec met schoolse vertraging	Aantal indicatorlIn basis	Aantal indicatorlIn secundair
36	20	17	5	53	38

Kaart uit kansarmoedeatlas 2021

3.3. Provincie in Cijfers

De website www.provincies.incijfers.be is een nieuwe recente samenwerking tussen de diensten **Data & Analyse** van de vijf Vlaamse provincies.

Op de website vindt je cijfers en rapporten over tal van thema's en beleidsdomeinen, vooral via het dashboard en de databank van provincies.incijfers.be.

In functie van het project buurtopbouwwerk Harelbeke bundelden we volgende cijfers via Team Opstap

- Rapport kerncijfers & kerncijfers voor burgergerichte zorg
- Thematische rapporten
 - Bevolking en huishoudens, nationaliteit en herkomst, onderwijs ...
 - Armoede en kwetsbaarheid (vgl. Harelbeke – Kortrijk – West-Vl.)

- Aandeel met betalingsproblemen elektriciteit hoger
- Aandeel leerlingen met risicokenmerken (o.a. thuistaal dan Ned.) hoger
- Werkloosheidsgraad lager
- ...

Naast de kerncijfers, buurtgerichte zorg en de thematische rapporten kan je ook aanvullende cijfergegevens opvragen en verwerken in grafieken, kaarten ...

Op vraag geeft het Steunpunt Data en Analyse ook vormingen over het gebruik van de online toepassing.

Nuttige links:

Site provincie in cijfers:

provincies.incijfers.be - Provincies in Cijfers - wijken van Harelbeke

E-publicatie Zorgzame Buurten:

2022_SALI001_e-pub_zorgzame-buurten.pdf (saamo.be)

Kansarmoedeatlas:

[Kansarmoedeatlas | Provincie West-Vlaanderen](#)

Leidraad voor gebiedsanalyse (Praktijkkader 'aandachtsgebieden versterken')

[gebiedsanalyse.pdf](#) (saamo.be)

Tip & Tools Buurtanalyse (VVSG)

Login noodzakelijk

<https://www.netwerkhuiszorg.be>

4. Implementatie van praktijkmodel De Stek in Harelbeke

De STEK verwijst naar een veilige en vertrouwde ontmoetingsplaats in de nabije omgeving. Een plek waar mensen makkelijk binnenlopen en waar ze op informele wijze andere mensen ontmoeten en samen dingen doen.

Iedereen kan er terecht:

- om andere mensen te ontmoeten
- om op een laagdrempelige manier te leren
- om door sociale professionals naar de juiste diensten verwezen te worden
- om samen na te denken over oplossingen voor knelpunten over sociale bescherming

In Harelbeke werd bewust gekozen om in de Centrumwijk vanuit verschillende stand- en vindplaatsen te werken en niet vanuit één vaste locatie. Zo wilden we een zo breed en divers mogelijk publiek bereiken. In dit hoofdstuk gaan we dieper in op de 4 functies en 4 randvoorwaarden van De Stek en de praktische invulling hiervan binnen de werking in Harelbeke.

4.1. Functies

Ontmoeten

Ontmoeten gaat niet altijd vanzelf. Sommige mensen hebben tijd nodig om (weer) vertrouwd te worden met groepsactiviteiten. Eenzaamheid en isolement bij mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie komt helaas vaak voor. Vanuit GS9 willen we ontmoetingsactiviteiten zo organiseren dat mensen op hun eigen manier kunnen deelnemen en zich goed veilig voelen. We willen een plek bieden waar mensen elkaar ontmoeten, leren kennen en zo hun netwerk verruimen.

Ontmoeten deden we de voorbije jaren zowel in huis als buitenshuis. In dit deel zoomen we in op de activiteiten 'in huis'. In deel 4.3 zoomen we dan in op de initiatieven buitenshuis via outreach en presentie.

Nabij zijn

Onthaal van (nieuwe) bezoekers

Nieuwe bezoekers die langskomen in GS9, zowel bij Digipunt, sociale kruidenier als soep met babbels, worden steeds op een warme manier onthaald door een vrijwilliger, opbouwwerker of de maatschappelijk werker van Huis van Welzijn. De bezoeker krijgt meer info over de activiteiten en er wordt een korte uitleg gegeven over de werking en aanbod van GS9 en Huis van Welzijn Harelbeke.

Het aanbod bekend maken op maat van de bezoekers is hierbij een belangrijk element, dit zowel mondeling, schriftelijk als digitaal.

NIEUWSBRIEF
maart 2021

huis
van
welzijn...

Op vlak van communicatie en informatie zijn er reeds diverse communicatiemiddelen en ideeën in het leven geroepen. Zo werd er een ruime tijd een nieuwsbrief opgemaakt van GS9 met een bundeling van laagdrempelige initiatieven van GS9 en Huis van Welzijn Harelbeke. Deze papieren versie was niet steeds de ideale manier om op korte termijn initiatieven kenbaar te maken. Zo is er op termijn ook een digitale nieuwsbrief en facebookpagina bijgekomen waardoor we nog gericht en korter op de bal kunnen communiceren over thema's, campagnes en laagdrempelige activiteiten.

Om ervoor te zorgen dat iedere bezoeker op dezelfde manier onthaald wordt en dezelfde info meekrijgt, lijkt het ons wel een meerwaarde dat er een soort van basis- of onthaalbrochure van Huis van Welzijn & GS9 wordt opgemaakt met een overzicht van het aanbod, de contactgegevens van de werkers en de belangrijkste afspraken en weetjes over de werking.

Vanuit Team Opstap is er intussen ook een permanent agendapunt om promo en communicatie mee op de agenda te plaatsen, want hoe meer we gekend zijn in de buurt, hoe meer we kunnen ontmoeten.

De flyermap voor de outreachers waarbij alle actuele flyers van Huis van Welzijn worden gebundeld is hierin alvast ook een goed instrument.

Aanbod GS9

Soep met babbels

Sinds januari 2022 is er een nieuw moment van Soep met Babbels opgestart in GS9. Dit is een vrij toegankelijk ontmoetingsmoment op vrijdagvoormiddag, van 9u30 tot 11u30.

Dit aanbod heeft als doel mensen elkaar te laten ontmoeten, netwerken te versterken, kennis te maken met verschillende diensten en organisaties, in te zetten op rechtenverkenning en nog veel meer.

Bij aanvang van het initiatief was zowel buurtopbouwwerker Katrien als maatschappelijk werker Eline De Backer aanwezig. Naast het bieden van een luisterend oor en de kans op een fijne babbel voor de mensen, maakten we samen ook verse soep. Telkens een nieuw recept, aangebracht door de deelnemers. Naast het aspect van ontmoeting, is er tijdens de Soep met Babbels ook een belangrijke doelstelling van verwijzen en leren, maar hierover meer verder in dit rapport.

Voor heel wat bezoekers is het fijn om andere mensen uit de buurt te ontmoeten en kennis te maken met elkaar. Anders zouden ze waarschijnlijk niet meteen in gesprek gaan met elkaar en nu krijgen ze de kans om elkaar wel iets beter te leren kennen. Zeker voor mensen met een beperkt netwerk is het fijn om eens te kunnen uitwisselen over bekommernissen of gewoon de 'alledaagse' zaken waar je al graag over praat.

- ***Sinds de start in januari bereikten we 43 unieke bezoekers.***
- ***Gemiddeld zijn er zo'n 8 deelnemers per moment.***
- ***3/4de van de deelnemers zijn vrouwen***
- ***Wat gezinssamenstelling betreft gaat het om mix van alleenstaanden, eenoudergezinnen en gezinnen.***
- ***Bij een kleine helft van de deelnemers is Nederlands niet de moedertaal.***
- ***Helft van de deelnemers is gekend bij de sociale dienst.***

Naaiatelier

Het naaiatelier kende reeds een erg mooie evolutie van pop up start naar een gedeeld initiatief dat de kans krijgt om van onderuit te groeien.

Na 2 jaar inzet op een praatnamiddag voor vrouwen uit de buurt in de Boterpotstraat (2013-2015) groeide dit initiatief verder uit naar een aanbod van praattafel en oefenkansen Nederlands. De dames die deelnamen waren echter vragende partij om elkaar te blijven ontmoeten en ook ruimer in de buurt nieuwe mensen te kunnen bereiken. Het idee om samen iets creatief te doen & de opportuniteit van een leegstaande ruimte in het toen recent

aangekochte gebouw Gentsestraat 9 waren een match en zo ontstond het Pop Up Naaiatelier. Een open naaiatelier op donderdagvoormiddag, de dag waarop het ook markt is in Harelbeke, want waar kan je elkaar beter ontmoeten dan op of in de omgeving van een lokale markt in het centrum van Harelbeke.

Na een geslaagde pop-up periode van 5 maanden gingen we op zoek naar een vaste plaats voor deze activiteit. Dankzij stad Harelbeke kregen we toen het lokaal op de Arendswijk als vast stek toegewezen.

Een van de voornaamste doelstellingen van het naaiatelier is om mensen via een gemeenschappelijke interesse uit hun sociaal isolement halen en bijeenbrengen. Elkaar vanuit een niet stigmatiserende insteek kunnen ontmoeten is hierbij erg belangrijk.

Het naaiatelier bereikt een diverse doelgroep van vrouwen, ook enkele mannen, oudere en jongere deelnemers, diverse nationaliteiten en mensen uit diverse socio-economische achtergronden.

- ***In totaal bereikten we 98 unieke deelnemers sinds de opstart***
- ***In de laatste projectperiode 2020-2022 bereikten we 35 nieuwe deelnemers***
- ***Van het totaal aantal bereikte deelnemers zijn:***
- ***26 deelnemers gekend bij de sociale dienst***
- ***79 deelnemers van buitenlandse origine.***

Naast de wekelijkse openings- en werktijden van het naaiatelier maken we ook tijd en ruimte vrij om te werken aan de groeps sfeer en de onderlinge contacten tussen deelnemers en vrijwilligers.

Zo organiseren we jaarlijks een fijne samen smullen bij de start van het nieuwe jaar en een leuke zomerpicknick bij de start van de zomervakantie. Vooral omdat er ook geen activiteit is tijdens de schoolvakanties is het fijn om op deze momenten even de tijd te nemen om samen af te ronden en met het nieuwe kalenderjaar ook samen op te starten met goede voornemens voor elkaar én ook de werking zelf. Waar liggen kansen, nieuwe uitdagingen, vragen of verwachtingen ...

Tot slot krijgen we dankzij de samenwerking met Arte del Sueno en Arte del Nino ook jaarlijks de kans om met de deelnemers en vrijwilligers naar de avant-première van de voorstelling te gaan. Voor heel wat gezinnen een erg mooie uitstap.

Leren

De STEK is de ideale omgeving om te leren zonder aan strakke regels gebonden te zijn. Bezoekers verwerven er kennis en vaardigheden waardoor ze individueel en collectief beter gewapend zijn in de strijd voor meer sociale bescherming.

Infosessies en uitwisselingsmomenten (rond diverse thematieken en al dan niet met partners) kunnen ook belangrijke leermomenten opleveren.

Digipunt Harelbeke

Met ondersteuning van de opbouwwerker e-inclusie vanuit SAAMO werd er in maart 2021 in GS9 een Digipunt opgestart. Tweewekelijks kunnen bezoekers op maandagnamiddag langskomen met vragen of problemen rond gebruik van smartphone, tablet of computer.

De vragen zijn zeer divers en variëren van vragen over installatie van apps, werken met sociale media, tot het installeren van een wifi-aansluiting. Wanneer een vraag niet ad hoc kan worden opgelost en er een duidelijke nood is aan uitgebreidere vorming, wordt de bezoeker doorverwezen naar het vormingsaanbod in het volwassenenonderwijs (CVO, Ligo, Avansa, ...) of werd vorming op maat voorzien voor een ruimere groep bezoekers (bijv. vorming e-ID en Its me i.s.m. digidokters Avansa, Ligo ...).

Het Digipunt heeft behalve een informatieve- en hulpfunctie ook een ontmoetingsfunctie en een doorverwijzingsfunctie. Gesprekken tijdens het Digipunt leiden vaak tot nieuwe signalen, hulpvragen en aanknopingspunten binnen Harelbeke op vlak van activiteiten- en dienstenaanbod. Naast het vaste aanbod op maandagnamiddag wordt ook outreachend ingezet op digitale ondersteuning. De opbouwwerker e-inclusie sloot aan bij diverse andere initiatieven, bijv. vanuit de scholen of het naaiatelier. Ook werd hier de link gelegd naar het bredere aanbod voor inwoners in een kwetsbare positie in Harelbeke.

- **Het digipunt telde sinds de start in 2021 296 deelnames.**
Dit gaat zowel over bezoekers op maandagnamiddag, digipunt op afspraak, huisbezoek en outreachcontacten.
- **In totaal bereikten we 110 unieke bezoekers, waarvan 49 mannen en 61 vrouwen**
- **41 bezoekers waren van andere origine**
- **40 bezoekers zijn gekend bij de sociale dienst van Huis van Welzijn**

Vanuit het digipunt werden 3 rapporten opgemaakt

- **Rapport 1 jaar digipunt**
- **Bevraging nood aan digitale toestellen**
- **Bevraging gezinnen project Digitale Kloof met huur/koop laptops**

- **Persmoment n.a.v. Week van de Geletterdheid van 6-10 september 2021**
[Digipunt helpt digitale kloof te dichten | Focus en WTV \(focus-wtv.be\)](https://focus-wtv.be)

Naaiatelier

Het naaiatelier is in 2016 gestart met als doel mensen via een gemeenschappelijke interesse uit hun sociaal isolement halen en samen te brengen met aandacht voor toeleiding, informatieverspreiding, activering, Nederlands oefenmoment ...

De deelnemers leren de kneepjes van het vak in een open sfeer van oefenen en in groep samen werken aan eigen creaties. In de praktijk blijken gewone naailessen vaak te hoog gegrepen door een aantal drempels zoals bijvoorbeeld afstand, tijd, kosten en taalniveau. Vanuit de expertise van de vrijwilligers spelen we in op leervragen en gaan we in groep aan de slag met gezamenlijke creatieve uitdagingen.

Naast tijd en ruimte voor het werken aan eigen creaties is er vanuit de werking ook de link gemaakt met lokale diensten of organisaties om op die manier een buurtgerichte meerwaarde te creëren:

- **Repair Café** i.s.m. dienst milieu Stad Harelbeke (2x per jaar)
- Samenwerking en gedeeld gebruik lokaal met **Arte del Sueno & Arte del Nino**
Deelnemers naaiatelier worden gestimuleerd om waar mogelijk mee te werken aan realisatie van kostuums voor de musicals. Workshops vanuit werkgroep textiel van Arte del Sueno kunnen ook opengesteld worden voor deelnemers van naaiatelier en vice versa.
- **Herstelling van kledij** op vraag van cliënten in financiële nood i.s.m. sociale dienst OCMW (5-tal aanvragen per jaar)
- **Gift van winterkledij** aan cliënten sociale kruidenier (2x 30 gezinnen bereikt)
Het naaiatelier krijgt regelmatig (nieuwe) kledij binnen met kleine defaults, waar deze mits een kleine herstelling nog zo goed als nieuw zijn. Deze kledij wordt door de vrijwilligers gemaakt en dan verdeeld bij gezinnen via de sociale dienst van Huis van Welzijn.
- **Realisaties voor intrede Sinterklaas** in Harelbeke
- **Woonzorgcentrum Ceder aan de Leie** (decoratieve hulp met nostalgie naar snit & naad voor vele oudere dames, herbruikbare slabben, wriemellinten voor ouderen met dementie ...)

GS9 – Infomomenten

Vanuit het **Impulsproject van de Provincie** – dossier & extra middelen naar aanleiding van verhuis naar GS9 in 2017 – werd bewust ingezet op het organiseren van **thematische ontmoetingsmomenten, ervaringsuitwisseling en laagdrempelige activiteiten voor kwetsbare groepen**. Van bij aanvang zoomden we in op thema's die nauwe link hebben met welzijn en grondrechten: vrije tijd, huisvesting & energie, wegwijs in papieren, gezondheid, digitalisering, gezin en opvoeding ...

In navolging van dit prille project werd jaarlijks geëvalueerd en bijgestuurd om te komen tot een aanbod op maat met passende infomomenten, vorming met **focus op mensen wegwijs te maken in de hulp- en dienstverlening**. Zo groeiden we naar een aanbod van **Info en ontmoeting** op maandag in 2020 naar de recente **Soep met Babbels** die sinds januari 2022 werd opgestart op vrijdagvoormiddag.

Focus blijft steeds om vraag gestuurd het aanbod vorm te geven en aan de slag gaan met noden en signalen. Zo stimuleren we bezoekers om nieuwe ervaringen op te doen, te leren van elkaar en zo hun zelfsturend vermogen te verhogen.

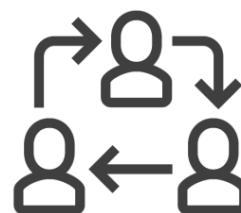
Een greep uit de thema's van het aanbod **Soep met Babbels in 2022**:

- **Energie**
Zitdag Energiesnoeiers met mogelijkheid om afspraak te maken voor huisbezoek
- **Vrije tijd**
 - Bezoek van Jonathan van Uit in Zuidwest
 - Opstapwandeling
 - Focusgroep in kader van opmaak nota lokaal overleg vrijetijdsparticipatie
- **Vrijwilligerswerk**
Bezoek van en info over het Lokaal Dienstencentrum van Zorgbedrijf Harelbeke
- **Leren**
Huis van het leren
- **Gezondheid**
Logo Leieland: gezondheid, mentaal welzijn, beweging met o.m. Happy Stones Wandeling samen met sportdienst Harelbeke ...
- **Avansa**
Samen lezen: samen met de groep in gesprek over een tekst
Moeilijke thema's bespreekbaar maken zoals eenzaamheid, mentaal welzijn, intra-familiaal geweld ...
- ...

Verwijzen

De STEK bereikt mensen die hun weg niet vinden in de individuele hulp- en dienstverlening in zorg en welzijn maar ook andere domeinen zoals bijvoorbeeld het vrijetijdsaanbod.

Fysieke contactmomenten bieden veel meer mogelijkheden om bezoekers doeltreffend verder te helpen.

Sociale kruidenier als vindplaats

De sociale kruidenier was van bij de start van SAAMO in Harelbeke een **belangrijke vindplaats voor mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie** in kader van het geven van informatie, toeleiding en doorverwijs: een babbel met de bezoekers, toeleiding en doorverwijs naar activiteit, hulp bij vragen ...

Gezien het grote aantal en de diversiteit aan cliënten die beroep doen op de sociale kruidenier vinden we een blijvende rol en aanwezigheid van een brugfiguur, toeleider, maatschappelijk werker ... tijdens de openingstijden van de sociale kruidenier erg belangrijk. Niet alleen voor het bieden van een luisterend oor en een warm onthaal (ontmoeting), maar vooral ook in het naar boven halen van signalen en bezorgdheden (verwijzen).

Bij heel wat **bezoekers** merken we enorm veel drempels (terughoudendheid, schaamte, moeilijkheden ...) om hun vraag of bezorgdheid te delen. Het creëren van een **toegankelijke omgeving** waar vragen of problemen kunnen gedeeld worden in een vertrouwelijke sfeer kan er wel degelijk voor zorgen we aan de slag kunnen met hun vragen en gezamenlijk op zoek kunnen naar een antwoord of oplossing op maat.

Naast de verwijzende rol naar cliënten/bezoekers toe, is het ook evenzeer van belang **om met vrijwilligers aan de slag** te gaan. Zo is een periodiek overleg aangewezen om bekommernissen of vragen van hun kant bespreekbaar te maken. Daarnaast is het ook goed om 1 à 2 per jaar een vorming of lerend netwerk te

organiseren omtrent thema's die relevant zijn voor de sociale kruidenier: hoe gebeurt een financieel onderzoek en toewijzing? Hoe omgaan met verscheidenheid aan culturen en de taalbarrière die zich vaak stelt? Zicht op de sociale kaart van hulp- en dienstverlening in Harelbeke of de regio ...

Individuele hulpvragen in GS9

Vanuit een divers aanbod aan activiteiten en outreach initiatieven bouwden we heel wat individuele contacten op met mensen in de buurt. Hierin bereiken we veel mensen bij wie er vaak al ruis zit op de **relatie met de individuele hulp- en dienstverlening**. Vanuit GS9 en buurtopbouwwerk werken we altijd op basis van vertrouwen. Als werker is het hierin erg belangrijk om een open en onbevooroordeelde basishouding te hebben, die vertrekt vanuit gelijkwaardigheid. Dit zorgt er voor dat we de bezoekers een veilige plek kunnen bieden om op verhaal te komen, te luisteren naar de noden en behoeften en samen te bekijken welke de beste eerstvolgende stap kan zijn.

Het samen op zoek gaan naar een antwoord of oplossing was hierin een belangrijke waarde. Als buurtopbouwwerker hebben we een goed zicht op de sociale kaart om van daaruit op stap te gaan met de mensen. Vaak ook letterlijk door eens langs te gaan op huisbezoek, samen op bezoek te gaan naar een dienst of organisatie om de eerste stap of contact iets makkelijker te maken ...

Doorverwijs naar:

- **Intake Huis van Welzijn**
- **Zitdagen Huis van Welzijn: juridische hulp, psychologische hulp, woonclub ...**
- **Jongerenzorg: Boetieksjiek, Speelspook en de Fietsbieb**
- **Welzijnsschakel de Spie**
- **Fietslessen**
- **Huis van het Leren, CVO, Ligo ...**
- **CAW**
- **VDAB**
- **SHM/SVK, Huurdersbond, Woonwijs ...**
- ...

Aanbod in kader van vrije tijd

Vrije tijd is een belangrijk thema voor de werking van buurtopbouwwerk Centrum & GS9. Vanuit tal van verschillende activiteiten konden we erg mooi de sterkte aantonen van een niet stigmatiserend insteek zoals vrije tijd. Mensen kwamen er ongedwongen samen, vaak een diverse groep aan mensen die elkaar spontaan niet zo snel zou ontmoeten of kruisen in de buurt.

Opstap Wandeling

Jaarlijks wordt vanuit het Huis van Welzijn de wandeling 'Op Stap in Harelbeke' georganiseerd om buurtbewoners te laten kennismaken met alle vrijetijdsdiensten.

Oorspronkelijk was dit een methodiek die we in 2015 leerden kennen vanuit integratie als aanbod voor nieuwkomers. Vanuit GS9 werd dit idee ruimer vertaald naar een Opstap Wandeling voor alle buurtbewoners die kennis wilden maken met het vrijetijdsaanbod in Harelbeke, niet alleen nieuwkomers of anderstaligen, maar evengoed mensen die al lange tijd in de stad of buurt wonen, maar nog niet vertrouwd zijn met het aanbod of nog maar recent in de buurt wonen.

Ook de praattaafel en schoolbabbels in Harelbeke hebben dit idee intussen aangegrepen om ook met hun groepen tijdens een lesmoment of oefenkans de tijd te nemen voor een bezoek bij de diverse vrijetijdsdiensten.

Aanbod voor gezinnen tijdens de vakantie

In 2018-2019 maakten we vanuit de beschikbare ruimte in Boterpotstraat 9 de keuze voor de ontwikkeling van een nieuw laagdrempelig aanbod in kader van vrije tijd, gezin & opvoeding. Deze nood en interesse kwam namelijk sterk naar voor tijdens opdracht van VIVES (2016) en het Impulsproject met middelen van de Provincie (2017).

Tijdens de schoolvakanties in 2018-2019 organiseerden we telkens een spelnamiddag voor kwetsbare gezinnen uit zowel sociale kruidenier, naaiatelier, schoolbabbels en praattaafel, huiswerkklass ...

***In totaal bereikten we hierbij 50 unieke gezinnen en 105 kinderen.
75% waren gezinnen van buitenlandse origine
30% van de gezinnen waren cliënt sociale dienst***

Door toedoen van de covid-periode en opzeg huur van locatie Boterpotstraat 9 werd dit aanbod stopgezet. Weliswaar met het perspectief dat dit aanbod met de komst van het Huis van het Kind in Harelbeke na verdere verkenning met partners én doelgroep zelf op moment dat de opportuniteit van locatie er terug was.

We zijn er vast van overtuigd dat dit een aanbod is om zeker mee een kans te geven bij de opstart van de nieuwe locatie van Huis van het Kind. Via deze activiteit konden we namelijk ook heel wat linken maken met partners van Huis van het Kind zoals de jeugddienst, sportdienst, speelspook en fietsbieb Jongerenzorg, UitPas ...

Doorheen de werking is het initiatief van een Rap op Stap kantoor voor Harelbeke een aantal maal aan bod gekomen. Ook vanuit de toeristische dienst en het infoloket vrije tijd zijn er linken en is er interesse om hierover verder na te denken.

Samenwerking CC 't Spoor

Naast eigen aanbod proberen we voor heel wat activiteiten ook de brug te slaan en te verwijzen naar aanbod van andere partners en organisaties.

Zo hebben we reeds een aantal jaar de samenwerking met CC Het Spoor in Harelbeke om samen met onze bezoekers een aantal voorstellingen per jaar te selecteren om samen een voorstelling te gaan bekijken. Dit gaat zowel om familievoorstellingen als theater en muziek, humor ... Via prereservatie kunnen we ervoor zorgen dat mensen de ruimte én tijd krijgen om ook nog last minute kans te maken om een voorstelling bij te wonen. De keuze om voor sommige voorstellingen ook samen te gaan met een aantal mensen helpt ook opnieuw om de drempel voor sommige mensen iets lager te houden.

Op vlak van verwijzen is De UitPas in dit initiatief alvast erg vaak aan bod gekomen. Zo konden we erg veel signalen naar boven halen over onduidelijkheid waar mensen in Harelbeke hun UitPas kunnen gebruiken, vragen over al of niet sociaal tarief, signalen over hoge kostprijs voor mensen die geen Mia-tarief hebben, maar toch niet genoeg middelen hebben voor kosten verbonden aan vrijetijdsactiviteiten ...

Politiseren

De STEK informeert bezoekers en stimuleert hen om vanuit hun ervaringen mee te werken aan beleidsaanbevelingen voor betere sociale bescherming

Focusgroep

De focusgroep is bij aanvang gegroeid vanuit de participatieve werking van de sociale kruidenier om de deelnemers vanuit hun eigen ervaring en bevindingen meer te betrekken in de werking.

Geleidelijk aan groeide vanuit de bredere werking vanuit GS9 de nood om deze groep ook te verruimen naar bezoekers van andere activiteiten zoals o.m. het naaiatelier, de welzijnsschakel, vrijwilligers ...

Op die manier willen we blijvend streven naar een laagdrempelige werking met thema's die er voor de mensen toe doen.

De focusgroep komt 4x per jaar samen en werd mee georganiseerd door zowel buurtwerk als maatschappelijk werker van Huis van Welzijn.

Op heden bereiken we in totaal zo'n 20 unieke bezoekers die bereid waren om mee na te denken en werken in deze groep. Gezien de wissel in bezoekers en deelnemers van zowel kruidenier als aanbod in GS9 is het ook voor de focusgroep een must dat dit een vaste groep is of blijft. Uiteraard is het zoals in elke werking wel dankbaar om een zeker groei te kunnen opbouwen met een aantal 'anciens' én enthousiaste nieuwkomers.

In functie van het politiserend werken staat het opvolgen van signalen en bezorgdheden vanuit deze focusgroep centraal. Zo werden signalen o.m. meegenomen op de agenda van het team Opstap, team intake van Huis van Welzijn, lokaal overleg vrijetijdsparticipatie, inschrijvingsbeleid jeugd- en sportdienst ...

Registratie signalen en hulpvragen

Doorheen de jaren zijn net zoals het aanbod aan activiteiten ook de methodes van registratie sterk gegroeid.

Voornaamste bekommernis was en is hierin steevast dat we zoveel als mogelijk een evenwicht wilden vinden in een laagdrempelig aanbod waar anonimiteit, veiligheid en autonomie werd gerespecteerd en waar mensen vrij en zonder consequenties met hun vragen en bezorgdheden konden langskomen. De vertrouwensrelatie die we in het nabij zijn opbouwden wilden we hierin altijd voorop stellen.

Anderzijds wilden we uiteraard ook aan de slag met die bezorgdheden en wilden we problemen naar boven brengen en samen zoeken hoe we concreet met de noden en signalen aan de slag konden gaan. Zo wilden

we zoveel als mogelijk problemen, signalen en drempels benoemen om met diensten, organisatie én het beleid in gesprek te gaan.

Activiteit	Thema	Omschrijving	Aanpak	Doorverwijzing naar
Sociale kruidenier	Dienstverlening		Informatie	Huis van Welzijn
Huisbezoek	Werk		Advies	Stadhuis
Contact op straat	Huisvesting		Doorverwijzing	Kinderopvang
Naaiatelier	Gezondheid		Luisterend oor	School/Ligo/CVO ...
Focusgroep	Onderwijs		Mogelijke verontrusting	Kind & Gezin
Individueel gesprek	Opleiding		Opgepikt als signaal	Arktos
Sociale dienst	Vrije tijd		...	Lokaal Dienstencentrum
Huis van het Kind	Vrijwilligerswerk			Zorgbedrijf
CC 't Spoor	Financieel			SHM / SVK / Woonclub ...
Praattafel/Schoolbabbel	Materieel			CAW
Digipunt	Mobiliteit			CGGZ
Soep met Babbels	NT2			Welzijnsschakel de Spie
...	Integratie			Jongerenzorg
				...

Voor de laatste projectperiode bundelden we een aantal cijfers omtrent unieke contacten door buurtopbouwwerker en individuele vragen die werden opgevolgd

2020

137 unieke contacten

72 gekend bij sociale dienst

270 hulpvragen

2021

124 unieke contacten, waarvan 41 nieuwe

59 gekend bij sociale dienst

185 lpvragen

2022

200 unieke contacten, waarvan 60 nieuwe

88 gekend bij sociale dienst

110 individuele hulpvragen (los van hulpvragen via digipunt & soep met babbels)

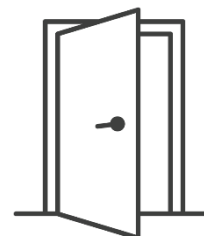
Voornaamste thema's bij de hulpvragen:

- **Administratieve vragen: hulp bij factuur of brief, contact met dienst zoals mutualiteit, belastingen, hulp bij invullen papieren ...**
- **Huisvesting: inschrijving SVK/SHM, huurdersbond, energiesnoeiers ...**
- **Buitenschoolse activiteiten kinderen, vrije tijd in de vakantie ...**
- **Mobiliteit: fietslessen, abonnement bus en trein ...**
- **Hulp bij inschrijving, afspraak maken, telefoneren naar ...**
- **Vrijwilligerswerk en werk**
- **Moeilijke gezinssituatie of zorg kinderen**
- ...

4.2. Randvoorwaarden

Toegankelijk

Een STEK heeft geen fysieke, financiële of culturele drempels. Iedereen kan er terecht, in eerste instantie de mensen die de betrokken STEK specifiek voor ogen heeft. Het ruim en divers aanbod is gratis of zeer betaalbaar, en op hun noden en wensen afgestemd. Dit betekent dat er ook overleg nodig is met bezoekers over wat een toegankelijk aanbod voor hen betekent.

Op vlak van toegankelijkheid hebben we doorheen de werking heel wat thema's proberen in gesprek te brengen met zowel bezoekers als diensten en organisaties.

Zo stonden we met de **focusgroep** regelmatig stil bij

- De toegankelijkheid van de locatie in de Gentsestraat 9
 - De koppeling met de kruidenier biedt heel wat kansen wat betreft vindplaats en outreachend werken, maar anderzijds leeft ook de overtuiging dat veel mensen dit zien als een plaats die 'niet voor hen' is bestemd.
 - Met het Digipunt en Soep met babbels is alvast gepoogd om deze grens wat te doorbreken, maar is wel gebleken dat de locatie wel degelijk zijn grenzen heeft naar ruimte én dat voor veel buurtbewoners het gebouw nog te weinig gekend is. De samenwerking met andere partners die op hun beurt ook mensen toeleiden kan hierin zeker een sterkte zijn, al is de ruimte naar oppervlakte en invulling toe natuurlijk ook wel grotendeels bepaald door de flexibele invulling die een sociale kruidenier vraagt.
- De keuze om activiteiten al of niet te organiseren in publieke ruimte
 - Voor sommige gezinnen fijn om buitenruimte te benutten vanuit een open en zichtbaar gegeven, voor andere mensen dan net weer te zichtbaar
- ...

Ook de kostprijs van een activiteit of deelname bracht heel wat stof tot nadenken.

Vragen we al of niet inschrijvingsgeld, kunnen mensen gebruik maken van een sociaal tarief, moeten mensen vooraf betalen of creëren we hierin een extra drempel ...?

Heel wat vragen die wel degelijk het belang aanduiden om hier een open houding in aan te nemen en op regelmatige basis in gesprek te gaan met de mensen waarvoor we werken.

Daarnaast was er ook regelmatig **overleg** met andere **diensten en organisaties** om de toegankelijkheid van de werking te evalueren of bij nieuwe opstart van een aanbod mogelijke drempels mee in kaart te brengen:

- Lokaal overleg vrijetijdsparticipatie
- betrokkenheid bij opstart initiatief fietsbieb en boetieksjiek van Jongerenzorg
- ontwikkeling initiatief speelpretmobiel i.s.m. Huis van het Kind
- overleg jeugd- en sportdienst omtrent inschrijving vakantieactiviteiten
- overleg met AHA Harelbeke rond toeleiding naar de kunstacademie
- ...

Samenwerken

Buurtopbouwwerk Centrum was een samenwerking met Huis van Welzijn waarbij de opbouwwerker van SAAMO en de maatschappelijk werker van Huis van Welzijn als duo samenwerkten zowel binnen de Stekwerking als outreachend.

Doorheen de verschillende projectperiodes zijn er ook heel wat evoluties geweest op vlak van overleg en samenwerking.

Zo is het Team Op-Stap alvast een mooi voorbeeld van hoe het domein Welzijn doorheen de jaren evolueerde. Waar we vroeger voornamelijk in tandem werkten met maatschappelijk werkers en de sociale dienst van het OCMW sluit het buurtwerk centrum op vandaag aan bij dit team met expertise op de domeinen integratie, gezin en kind, gezondheid, onderwijs en buurtwerk. Vanuit dit team Op-Stap wordt ingezet op het ontwikkelen van aanbod voor inwoners in maatschappelijk kwetsbare situatie & worden noden en signalen van deze bewoners ook in kaart gebracht om nog meer vraaggericht te kunnen werken.

Naast de samenwerking met het Huis van Welzijn waren er uiteraard nog heel wat samenwerking met diensten en organisaties, zowel lokaal als regionaal. De strijd voor meer sociale bescherming is sowieso een gedeelde verantwoordelijkheid.

Hieronder een overzicht van de overlegorganen en partnerschappen in kader van het buurtgericht & outreachend werken ten aanzien van mensen in kwetsbare situatie

Overleggen

- Team Opstap Huis van Welzijn
- Departementsoverleg op agenda
- Lokaal overleg vrijetijdsparticipatie
- Huis van het Kind: stuurgroep & werkgroep Week van de groeilamp
- Overleg NT2 in Harelbeke
- Netwerkmoment integratie
- Werkgroep Zorgzame Buurten

Lokale partners

- Welzijnsschakel de Spie: ontmoeting op donderdag, huiswerkklas, aanbod groenten en fruit, zomeruitstap
- Jongerenzorg: Fietsbieb, Speelspook en Boetieksjiek
- Kind en Gezin
- Zorgbedrijf: aanbod Lokale Dienstencentra, buurtanalyses, buurtbabbels
- Wijkinspecteurs
- ...

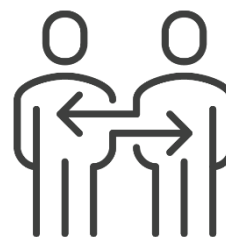
Regionale partners

- Ligo: input en signalen vanuit outreach praattafel en schoolbabbels, Opstap wandeling, vorming digitale vaardigheden
- CAW: liaison figuren, Katrol
- Huis van het Leren, Stoel4, Refu Interim
- Logo Leieland: Veerkracht, Week van de Geestelijke Gezondheid...
- W13: Foodact, Lerende netwerken, RenBen, BIZ ...
- ...

Participatie

Vanuit de STEK beschouwen we participatief werken als uitgangspunt. Dit veronderstelt een participatieve basishouding en ingesteldheid van de sociaal werker. Iedereen heeft recht op inbreng en elke inbreng is gelijkwaardig.

Mensen participeren ook op verschillende manieren, het is belangrijk om dan ook een mix aan participatiekanalen aan te bieden, 'voor elk wat wils', zowel voor denkers als voor doeners...

Een aantal voorbeelden in het buurtopbouwwerker Centrum waren o.m. de trajecten die we liepen met de sociale kruidenier en de focusgroep.

De opstart van de **sociale kruidenier** in Harelbeke is met een grote mate van betrokkenheid van de doelgroep tot stand gekomen. Zo werd het aanbod bevestigd, de openingstijden, de noden en behoeften op vlak van ontmoeting en activiteiten ... geleidelijk aan zijn hier heel mooie initiatieven uit gegroeid van een breigroepje, samen koken ...

We stelden onszelf voorop om minstens 2x per jaar een bevestiging te organiseren bij de bezoekers van de kruidenier, dit onder meer om het aanbod zelf te bevestigen, maar ook nieuwe opportuniteiten te bekijken zoals bijv. aanbod van hygiëneproducten.

Ook de **focusgroep** is doorheen het project buurtopbouwwerk ontstaan als klankbordgroep voor de bezoekers om rond bepaalde thema's in gesprek te gaan. Bij aanvang was dit vnl. omtrent het aanbod van de kruidenier of thema's die hiermee verband hielden, maar geleidelijk aan kwamen ook andere thema's aan bod zoals vrije tijd, gezondheid ... Er werden waar mogelijk ook samenwerkingen aangegaan met andere diensten om zo de uitwisseling van noden en behoeften nog te versterken. Zo werd de focusgroep bijv. betrokken in de opmaak van de nota voor het Lokaal Overleg Vrijtijdsparticipatie van Stad Harelbeke.

Participatief werken met de bezoekers heeft een **versterkend effect**. In de praktijk zien we dat mensen 'groeien' en leren door te participeren binnen een project. De deelnemers ervaren dat er oprecht naar hen geluisterd wordt, dat wat ze inbrengen van belang is, en dat er vertrokken wordt van hun krachten en capaciteiten.

Naast betrokkenheid van de buurtbewoners en bezoekers was er zeker ook aandacht voor de betrokkenheid van **vrijwilligers én medewerkers**.

Zo is er overleg gegroeid met de **vrijwilligers van de kruidenier** waarin zowel praktische zaken op de agenda staan alsook inhoudelijke thema's rond signalering, info over rechtentoekekening en toewijzingsreglement, profiel van bezoekers sociale kruidenier ...

Daarnaast stimuleren we ook de uitwisseling met andere organisaties en het **lerend netwerk** van voedselverdeelorganisaties in de regio.

Samen met het **Huis van Welzijn** werd tot slot ook waar wenselijk uitwisseling en intervisie georganiseerd om aan de slag te gaan met signalen en thema's die vanuit de werkingen en doelgroep naar voor kwamen. Bijvoorbeeld omtrent de UitPas, outreach en huisbezoeken, signalen vanuit Digipunt naar overleg digitale kloof ...

Autonomie

Sociaal werkers in de STEK worden vaak geconfronteerd met diverse en complexe problemen bij bezoekers en in de samenleving. Het belang van mensen in maatschappelijk kwetsbare posities staat daarbij voorop. Om met die realiteit om te gaan, moeten sociaal werkers autonoom kunnen handelen. Autonoom handelen verwijst naar de mate waarin iemand **vrij, onafhankelijk en discreet** zijn job kan uitvoeren **binnen de missie en de visie van de organisatie**. Hierdoor hebben sociaal werkers de vrijheid om te zoeken hoe ze concreet met problemen aan de slag gaan.

Daarnaast is het ook belangrijk om de autonomie te krijgen om **signalen en drempels te kunnen benoemen**. Deelname aan diverse overleggen is hierin een belangrijk voorbeeld.

Vaak wordt deelname vanuit de samenwerking opgenomen, maar naar gelang de agenda en de expertise kan het ook zinvol én belangrijk zijn om ook als partner vanuit eigen organisatie of sector in gesprek te kunnen gaan met diensten en organisaties. Uiteraard is ook hier transparantie en communicatie met alle betrokken partners een belangrijk element in.

4.3. Outreachend aan de slag

De coronaperiode, die in 2020 en 2021 een grote impact had op de werkingen in Harelbeke, zorgde voor een andere aanpak en benadering van mensen in een maatschappelijk kwetsbare positie in Harelbeke.

Outreachend werken was hierbij een belangrijke methodiek om in contact te komen met deze mensen en in te zetten op een zeer nabije en laagdrempelige benadering van de doelgroep. Zo werden vanuit het buurtopbouwwerk in die periode heel wat stoep- en wandelbabbels georganiseerd tijdens de lockdown.

Daarnaast hebben we vanuit de buurtgerichte werking ook naast corona ook heel wat kansen aangegrepen om outreachend aan de slag te gaan, zowel met outreach initiatieven naar de buurtbewoners toe alsook heel wat 'inreach' bij andere diensten en organisaties.

Outreach & Presentie

Vanuit GS9 vinden we het erg belangrijk om in te zetten op een ruim bereik en zoveel als mogelijk nieuwe mensen uit de buurt leren kennen, vooral dan met het oog op onderbescherming en rechtenverkenning.

Hiertoe maakten we er permanent werk van om mee onze schouders te zetten onder buurtgerichte initiatieven en ook regelmatig aanwezig te zijn als vertrouwd gezicht bij activiteiten van organisaties en diensten waar we mee samenwerken.

Een aantal voorbeelden:

- Bezoek aan **praattafel en schoolbabbels** met nieuws vanuit GS9 en Huis van Welzijn (per trimester)
Samenwerking hierin met scholen, brugfiguur, Ligo, CVO ...
Welke inhoud namen we hier mee?
Flyers vanuit GS9, website Huis van Welzijn, nieuwsbrief ...
Kans om ook ter plaatse in te schrijven, vraag te bekijken nadien ...
- Mee op pad met **buurtbabbels** van **Lokaal Dienstencentrum de Parette**
o.m. ook initiatief van 'een praatje in ons gezellig straatje' en babbelbanken in kader van Week van de Verbondenheid
- Samenwerking met **Huis van het Kind**:
speelpretmobiel, kidsfestival tijdens Week van de Groeilamp ...
- Initiatief in samenwerking met Zomertoer van **Uit in Zuidwest**
- Deelname **Wereldfeest en Allez Chantez** tijdens jaarlijkse braderie in centrum Harelbeke
- **Potjebuurt in GS9** en deelname aan **Burenlftar in het stadspark**
- **Welzijnsschakel de Spie**: langsgaan tijdens hun ontmoeting, huiswerkklas ...
- **Jongerenzorg**: Speelspook, Boetiek Sjik en Fietsbieb

Naast inzet op 'in-reach' bij andere organisaties hebben we sterk ingezet op individuele benadering van de doelgroep.

Huis- en stoepbezoeken

Doorheen ons project in Harelbeke maakten we om diverse redenen tijd en ruimte vrij om in te zetten op huis- en stoepbezoeken. In eerste instantie was dit uiteraard **bij opstart en verkenning** van het project van grote waarde om kennis te maken met de buurt en een netwerk op te bouwen met de buurtbewoners. Heel vaak maakten we hier gebruik van de mond-aan-mond-reclame en via-via contacten om zo ons **netwerk te verruimen en nieuwe mensen te leren kennen**.

De coronaperiode gaf – ondanks heel wat moeilijkheden – op vlak van outreach toch wel een extra stimulans aan deze methodiek. Tijdens een periode van isolatie en heel wat diensten die moeilijk bereikbaar waren, stonden we erop om nauw contact aan te houden met de buurtbewoners. Dit vooral om **voeling te blijven houden over wat er leefde bij mensen in de buurt**.

Concreet werkten we hier met stoepbezoeken, buitenbabbels, wandelgesprekken... Een mix aan methodieken die op dat moment toegelaten waren.

De bezoekjes kaderden we waar mogelijk ook in met extra middelen zoals de spelpakketten voor gezinnen met kinderen via subsidie van de Koning Boudewijnstichting en van een stoepbezoek maakten we in de winterperiode ook een warm 'soepbezoek' met verse soep.

KBS Projectoproep COVID 19 (mei 2020)

*180 spelpakketten aan huis bezorgd door GS9 en maatschappelijk werkers
Bij 115 gezinnen van de sociale dienst en het naaiatelier*

S(t)oepgesprekken (November – december 2020)

115 bezoekjes met versgemaakte soep van het project Robin Food

Warmste week 2020

150 kerstkaartjes verdeeld in de buurt met 5 bezoekers van GS9

Stoepbezoeken 2.0

Bij mensen die we reeds kenden konden we gericht contact maken aan huis of telefonisch, maar we grepen in de corona periode ook de kans om nieuwe contacten te maken door op pad te gaan in de buurt. In 2021 hadden we ook een stagiair van de opleiding Ervaringsdeskundige in Armoede en Sociale Uitsluiting via CVO Miras. Dit gaf ons ook de kans om extra tijd hiervoor vrij te maken en nog sterker in te zetten op onze doelstelling om ook de nog niet gekende buurtbewoners te bereiken ivf onderbescherming en rechtenverkenning.

We gingen op stap in een aantal bewust gekozen straten en delen van de buurt, o.m. sociale huisvesting, buurt met ouder type bewoning, beluikjes ... ergens wel buurten en delen van het centrum waar de kans op contact met meer kwetsbare bewoners groter is, o.m. 't Ooste, Foresteriestraat, Ter Abdijhoeve & Twee-Bruggenstraat, Nieuwstraat, Kortrijksestraat, A. Pevernagestraat, Zuidstraat ...

We gingen hierbij op pad met de nieuwsbrief van GS9 & Huis van Welzijn, flyers van het digipunt en onze ontmoeting in GS9.

Uit elke rond haalden we toch een 5% bewoners waarbij we geprobeerd hebben om verder ook wat aanklappend te werken door nog eens aan te bellen, nieuwe flyers in de bus te stoppen

Spontane aanwezigheid in de wijk

Als opbouwwerker is het ook erg belangrijk om regelmatig de wijk of buurt in te trekken. Zo maakte ik optimaal gebruik van een wandeling of fietstocht in de buurt om me te verplaatsen voor een huisbezoek of een bezoek aan een dienst of organisatie. De spontane contacten die je zo vaak hebt met mensen bieden een heel mooie kans om nog eens extra te horen hoe het met die persoon gaat, of er bezorgdheden of leuke nieuwsjes zijn... Het gaat hem hierbij vaak om kleine dingen, maar die allen samen wel zeker hun waarde hebben.

Enkele voorbeelden:

- *Onderweg even wandelen door het stadspak of de stationsomgeving*
- *Lunch bij mooi weer op de nieuwe bankjes langs de Leie of op het marktpllein*
- *Boodschappen af en toe bij lokale handelaars*
- *Auto parkeren op verschillende plaatsen in de buurt om zo in verschillende delen van de wijk regelmatig nog eens langs te lopen*

Belangrijk ook om dit alles op variërende tijdstippen te doen, zo zie je vaak ook nieuwe mensen of net sommige mensen iets meer als je hen iets wil vragen of aanspreken:

- *Gemachtigd opzichters bij de oversteekplaatsen*
- *Gezinnen op weg naar school*
- *Marktbezoekers op donderdag*
- *Mama's die hun praatje slaan aan de schoolpoort van Stedelijke basisschool Centrum*
- *Bezoekers bibliotheek*
- *Mensen op het speelplein of de zitbankjes in het park*
- *Mensen aan de bushalte*
- *...*

5. Aanbevelingen

9 jaar SAAMO in Harelbeke ... 9 aanbevelingen

Diversiteit aan locaties en GS9 als uitvalsbasis in de buurt

Vanuit het buurtopbouwwerk in Harelbeke kozen we er voor het centrum bewust voor om in te zetten op verschillende vertrouwde plekken in de buurt en niet vanuit één vaste locatie, om een zo breed en divers mogelijk publiek te bereiken en dynamiek te verzekeren. We zijn er op vandaag nog steeds van overtuigd dat dit voor de centrumbuurt een goede keuze was.

- *Als werker in de STEK-praktijk trek je best zoveel als mogelijk de buurt(en) in om (nieuwe) bewoners te leren kennen. Van groot belang hierbij is het vertrouwen opbouwen en de bewoners toeleiden naar de STEK-praktijk. Door activiteiten te organiseren die ook buiten de STEK-praktijk doorgaan in de publieke ruimte of op een andere locatie, kan je een ruimere groep bewoners bereiken.*
- *GS9 is als uitvalsbasis zeker van waarde als vertrouwde plek voor gesprekken met gezinnen, een laagdrempelige plaats waar buurtbewoners binnen kunnen stappen. Voor ontmoetingsactiviteiten en het uitnodigen van diensten biedt de GS9 op vandaag tot op zekere hoogte een mooie dynamiek naar frequentie en aantal deelnemers. Voor het aanbod dat we vanuit praktijkmodel De Stek voor ogen hebben is het gebouw echter minder geschikt, gezien de combinatie met de sociale kruidenier en de flexibiliteit die dit van het gebouw vraagt.*
- *Het oorspronkelijke idee om ook zitdagen te organiseren voor bepaalde diensten, om zo nog meer mensen naar het gebouw toe te leiden, lijkt ons zeker nog een kans.*

Outreachend werken

Outreachend werken is een werkwijze en is toepasbaar in veel projecten en buurtwerken. Het gaat uit van een actieve benadering, wat wil zeggen dat werkers actief en doelbewust contact leggen met mensen in een kwetsbare positie. De doelstelling daarbij is het bevorderen van welzijn van mensen in een kwetsbare positie. Om contact en vertrouwen op te bouwen, vertrekken werkers vanuit een participatieve basishouding en met erkenning voor de leefwereld van mensen.

Outreachers zijn bruggenbouwers. Ze verbinden mensen met elkaar, zetten ontmoetingskansen op in en voor de buurt, verruimen hun (in)formeel netwerk, verwijzen mensen ... Hier voldoende tijd en ruimte voor krijgen is als opbouwwerker een enorme opportuniteit die we zeker ook voor de toekomstige brugfiguur of werker voor GS9 in Harelbeke willen aanbevelen.

Wisselwerking team sociale dienst

Met het buurtopbouwwerk stelden we vanuit praktijkkader de STEK thema's als rechtenverkenning en sociale bescherming in onze doelstellingen voorop. Uiteraard brengt dit met zich mee dat we voor heel wat vragen, signalen, noden en behoeften van de mensen waarmee we werken in contact kwamen met de hulp- en dienstverleners die vaak reeds in beeld zijn.

Dankzij de samenwerking met het Huis van Welzijn hadden we de kans om vanuit de signalen en noden heel nauw samen te kunnen werken met de maatschappelijk werkers.

Hieruit nemen we alvast ook een aantal aanbevelingen mee die voor de link met buurtgericht & outreachend werken belangrijk zijn:

- ***Klankbord en periodieke evaluatie over de samenwerking met brugfiguren, toeleiders ... bevinding over de contacten, afspraken omtrent mailen en bellen met vragen, uitwisseling van informatie vanuit deontologisch kader ...***
- ***Inhoudelijke uitwisseling over thema's zoals: toeleiding naar en opvolging vanuit intake, aanvraag en toekenning UitPas, flyers en communicatie ...***
- ***Intervisie met maatschappelijk werkers: o.a. uitwisseling ervaringen, beschikken over recente informatie in kader van toeleiding naar aanbod GS9 en andere organisaties en diensten, ...***

Belang van samenwerking en netwerking met partnerorganisaties met dezelfde doelgroep

Er is een heel groot aanbod aan diensten en activiteiten in Harelbeke, maar in de praktijk blijkt vaak dat organisaties en diensten onderling niet altijd op de hoogte zijn van elkaars aanbod, ondanks heel wat goede intenties. We voelen hierbij nood aan het versterken van een netwerk tussen diensten en organisaties die in aanraking komen - of kunnen komen - met inwoners in kwetsbare situatie.

In de eerste periodes van samenwerking met SAAMO, tijdens 2013-2019, was er een ruimere stuurgroep, met o.m. deelname Welzijnsschakel, de Oever, wijkinspecteurs, school ... Omdat er vaak met dezelfde diensten werd samengezeten op diverse projectvergaderingen kwam eind 2019 het voorstel om de stuurgroep van het buurtopbouwwerk te wijzigen naar rol van opvolging intern en aanvullend een netwerkmoment te voorzien voor partners en diensten waar we mee samenwerken.

De intentie om jaarlijks een netwerkmoment te organiseren werd helaas doorkruist door de corona-periode. Het lijkt ons in functie van het buurtgericht en outreachend werken zeker een meerwaarde om deze op te starten vanuit Huis van Welzijn om samenwerking met andere organisaties en diensten te versterken. O.m. in kader van:

- ***Agenderen van signalen vanuit de doelgroep***
- ***Inhoudelijke uitwisseling en intervisie***
- ***Bekendmaking van elkaars aanbod***
- ***Naar elkaar kunnen toeleiden op maat van de vragen en noden van de betrokkenen***
- ***Verkennen van mogelijkheden tot aangaan van nieuwe samenwerkingen en opstart projecten***

Versterking vrijwilligersbeleid

Heel wat projecten vanuit Huis van Welzijn en GS9 steunen op de inzet van vrijwilligers, o.m. de sociale kruidenier, het naaiatelier, het Digipunt, de ambassadeurs en buddy's ...

We vinden het belangrijk dat buurtbewoners elkaar kunnen ontmoeten, maar het lijkt ons evenzeer belangrijk dat vrijwilligers elkaar vanuit hun gedeelde inzet ook kunnen leren kennen, leren van elkaar, uitwisselen, netwerken versterken ...

Vanuit het Huis van Welzijn werd in de toekomstnota rond doelgroepgerichte werking geschreven: "De vrijwilligers zijn belangrijke bruggenbouwers en hun talenten kunnen zeker nog verder versterkt worden door hen het eigenaarschap van projecten of acties toe te kennen".

Belangrijk hierbij lijken ons alvast volgende aandachtspunten:

- **Ondersteuning via uitwisseling en intervisie, vorming over signalen capteren, vorming omtrent inhoudelijke thema's zoals kansarmoede, taalbeleid ...**
- **Kans om aan te sluiten bij netwerkmomenten vanuit Huis van Welzijn : integratie, kwetsbare doelgroepen, partners Huis van het Kind ...**
- **Duidelijk aanspreekpunt bij Huis van Welzijn indien vragen of problemen.**
- **Linken met vrijwilligersbeleid Stad Harelbeke**

Zorgzame buurten

Doorheen de verschillende projectperiodes hebben we voor verschillende activiteiten samengewerkt met de lokale dienstencentra, bij aanvang nog binnen het OCMW, later als Zorgbedrijf Harelbeke. Naast de ad hoc activiteiten en samenwerking was er periodiek ook overleg om af te stemmen, noden en signalen uit te wisselen ...

Op vandaag is er ook de samenwerking voor het project Zorgzame Buurten in de Zandberg die mooi aanduidt dat er op vlak van buurtgericht werken heel wat raakpunten zijn.

- **Het lijkt ons zeker aangewezen - recent ook vernomen dat hier plannen toe zijn - dat er een nieuw structureel overleg wordt ingebouwd met het Zorgbedrijf om de krachten te bundelen, o.m. op vlak van outreachend werken, buurtanalyses ...**
- **Ook voor outreach initiatieven lijkt het ons zeker fijn als praktijkwerkers elkaar op terrein kunnen versterken door bepaalde buurtgerichte initiatieven van elkaar mee te ondersteunen, initiatieven in bepaalde buurten of wijken ook te linken aan elkaar, doelgroepen te matchen met elkaar. We denken hier o.m. aan de babbelbuur, speelpretmobiel, Allez Chantez ...**

E-inclusie

We zien dat veel mensen die de weg vonden naar het Digipunt terug blijven komen doordat er een vertrouwensband is. Hierdoor kunnen we hen nieuwe digitale vaardigheden aanleren, groeit het 'digitale' vertrouwen en gaan we sneller van de hulpvraag over naar de leervraag. De sterkte van het Digipunt was voor een deel toch wel dat deze was ingebed in een STEK-werking in Harelbeke met een vast aanspreekpunt en kans op vrije inloop & mogelijkheid op afspraak.

- **We zijn ervan overtuigd dat het toekomstperspectief dat voorligt voor verhuis naar de bibliotheek zeker een mooi vervolgverhaal zal zijn. Eveneens een warm nest waar ook heel wat opportuniteiten naar vorming en leerkansen zich aanbieden. Ook het traject van Samen Digitaal en de start van een projectmedewerker stemt ons hoopvol.**
- **Belangrijk lijkt ons evenwel om op korte termijn voor het voorjaar 2023 toch een zekere continuïteit in frequentie en beeld van flyer Digipunt te behouden, zodat onze huidige bezoekers niet aan hun lot worden overgelaten. Een groep van een 20-tal bezoekers komt toch wel regelmatig eens terug. Het zou spijtig zijn als deze contacten verloren gaan. Uiteraard is het evident dat de initiatieven op langere termijn dan een nieuwe wending kunnen krijgen onder de dynamiek van Samen Digitaal.**

Huis van het Kind

De opstart en groei van het Huis van het Kind in Harelbeke was voor het buurtopbouwwerk een erg fijne en dankbare dynamiek om naar gezinnen in kwetsbare situatie een laagdrempelige opstap te kunnen creëren. Thema's als vrije tijd en ontmoeting met jonge gezinnen zorgen op veel domeinen voor verbinding en kunnen een belangrijke basis vormen om netwerken te laten groeien, zowel van partners als van gezinnen.

Week van de opvoeding, week van de groeilamp, het kidsfestival, de speelpretmobiel ... we hebben er met plezier onze schouders onder gezet en zijn ervan overtuigd dat deze allen een mooie toekomst kennen.

- ***Met de komst van een fysiek Huis van het Kind in Harelbeke zijn we ervan overtuigd dat dit ook heel wat kansen biedt in het bereiken van gezinnen in maatschappelijk kwetsbare situatie.***
- ***Zoals eerder vermeld in deze nota lijkt ons een laagdrempelig aanbod voor gezinnen met kinderen een enorme meerwaarde waarbij heel wat linken kunnen gemaakt worden met tal van partners van Huis van het Kind zoals de jeugddienst, sportdienst, speelspook en fietsbieb Jongerenzorg, UitPas ...***
- ***Naar analogie met de aanbevelingen die we schreven bij de GS9 als uitvalsbasis vinden we veel parallellen met de toekomst van het fysiek huis van het Kind in het centrum van Harelbeke: een plaats waar gezinnen kunnen vrij langskomen, waar regelmatig een vertrouwd gezicht aanwezig is, waar gezellige momenten worden gecreëerd van ontmoeting, waar diensten en organisaties ook hun plek vinden ...***

Experimenteerruimte

Doorheen onze werking in Harelbeke hebben we heel wat aanknopingspunten gezocht én gevonden om activiteiten en initiatieven van onderuit te laten groeien. Dit was heel vaak met vallen en opstaan, maar bovenal ook soms gewoon tijd geven om ideeën te laten groeien en de puzzel op zijn plek te laten vallen.

- ***Participatief werken met de doelgroep is een essentieel onderdeel van praktijkmodel De Stek dat zijn meerwaarde bewezen heeft en de werking kan versterken. Participatief werken kan breed worden ingezet, bijv. vanuit de doelgroep zicht krijgen op noden en hier nieuw aanbod uit ontwikkelen, de doelgroep als klankbord voor ideeën op beleidsniveau, ... Het is dan ook van groot belang om hierop te blijven inzetten als ingespeeld wil worden op concrete noden van de meest kwetsbare inwoners van Harelbeke.***
- ***In een verslag van gemeenteraadscommissie Welzijn, Vrije tijd & WOL op datum van 13 december 2012 – nota bene 10 jaar geleden – vonden we bij het punt over de resultaten van het verkennend onderzoek van SAAMO volgende bemerking terug die ons hier wel toepasselijk lijkt: “Het is een valkuil om een buurtwerker alleen het bos in te sturen. Het is een zeer specifieke job, er is voldoende buffer nodig. Er moet een draagvlak zijn (..) Soms werken er dingen, soms mislukken er zaken. Het vraagt tijd om dit aan te pakken”.***

Zo zien we maar, alles komt terug ☺. Het leek ons alvast een mooie én belangrijke laatste aanbeveling na onze fijne projecttijd Harelbeke, namelijk het bieden & creëren van experimenteerruimte om in samenwerking met diverse partners en organisaties en vooral buurtbewoners ideeën van onderuit te laten groeien.

6. Tot slot

9 jaar samenwerking, 9 jaar met heel wat mooie kansen en uitdagingen waarin we voor mensen in kwetsbare posities in Harelbeke heel wat hebben kunnen betekenen.

Zowel lokaal als regionaal een sterke groei en dynamiek: met heel wat nieuwe diensten en expertise, de evolutie van OCMW naar het Huis van Welzijn, de regionale samenwerking W13 ...

Voor de buurt zelf kwam er ook letterlijk een nieuwe stek, GS9, waar naast de ruimte tot ontmoeting, ook de sociale kruidenier en de noodwoningen hun plaats kregen. Een mooie investering die nu zelfs dankzij de mooie muurschildering een nóg warmere plek is geworden.

Vanuit SAAMO evolueerden we van het werkingskader 'Werken aan aandachtsgebieden' naar het model de STEK. We kregen de kans om in de laatste projectperiode de vier functies van de STEK heel concreet en op maat van Harelbeke vorm te geven. We zijn hierin samen nog verder gegroeid in de manier van samenwerken, netwerkverbreding en opbouw van visie rond outreachend werken.

Vanuit SAAMO is er ook de uitwisseling met andere STEK-praktijken in Vlaanderen en Brussel, waarvan sommige een bezoek brachten aan de praktijk in Harelbeke. Graag willen we jullie vanuit deze nota zeker ook warm maken voor de verdere verfijning van het model en de volgende inspiratiedag van het traject de STEK, op 16 februari 2023, [De kracht van nabijheid en samenwerking](#).

Tot slot vooral ook nog een oprechte dank aan Huis van Welzijn en Stad Harelbeke voor de samenwerking de voorbije 9 jaren. En een oprechte dank ook aan alle diensten en organisaties die samen met ons de uitdagingen van een buurtgerichte werking in Centrum Harelbeke zijn aangegaan.

